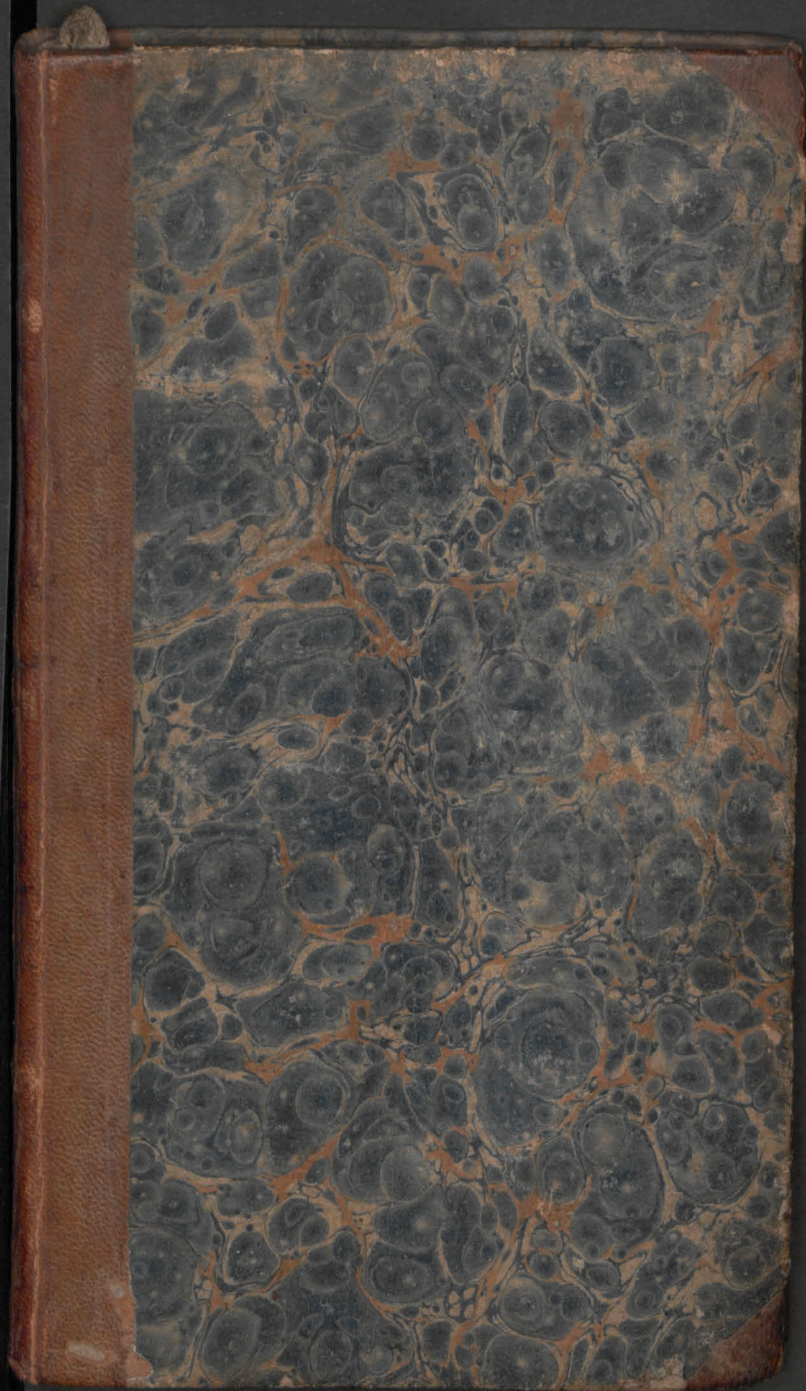
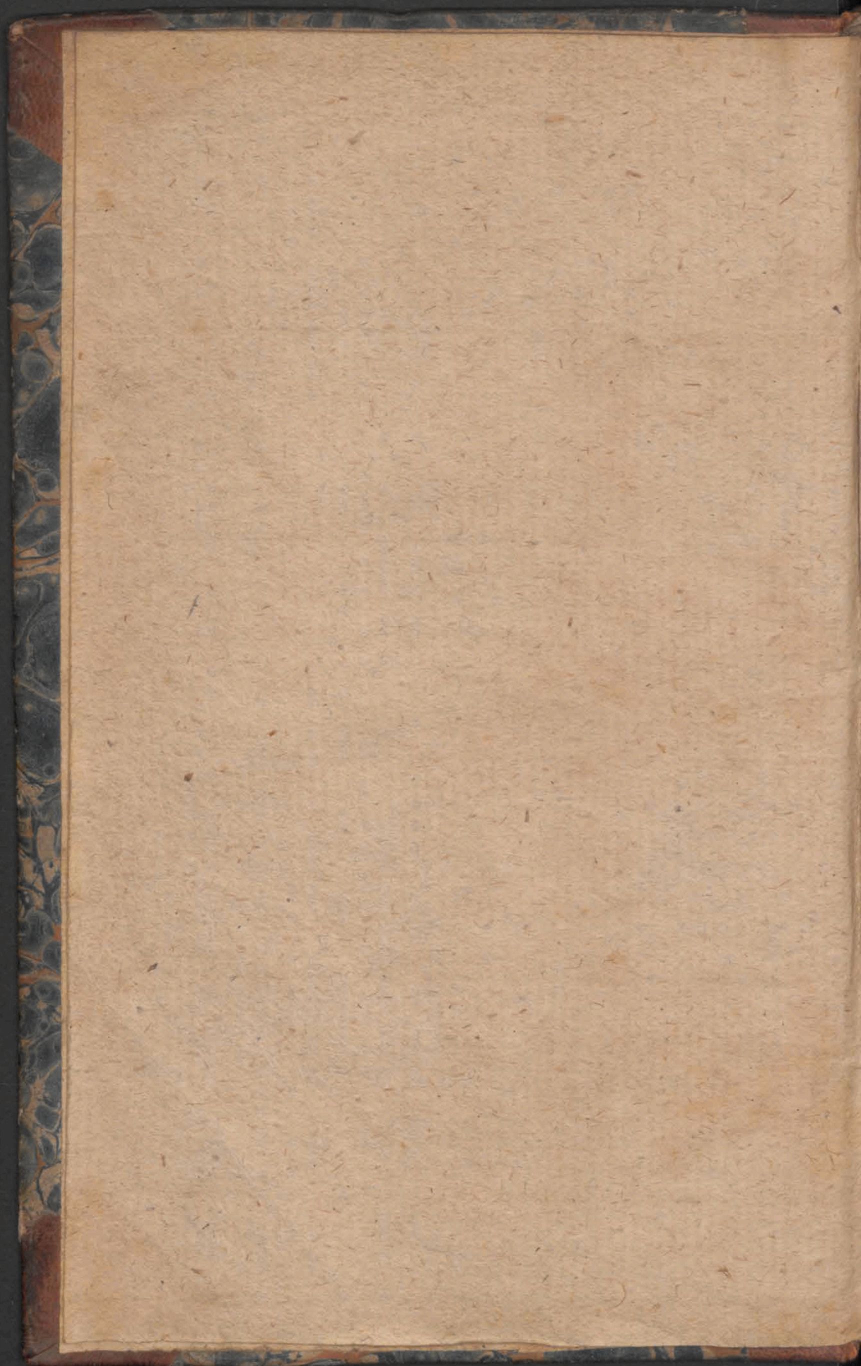

9

[illegible] Wotek

a 13. [illegible]

NUCLEUS HISTORICUS CONCILIORUM GENERALIUM

Cum

Quibusdam Quæsitis ad hunccé

Nucleum Necessariis

Opere

Adm Rndi Patris Sac: Thigæ Mgri

Fris Bonifacii Klugocki

Ordinis Prædicatorum Provinciæ

Poloniæ Alumni

Superiorum Permissu

CONSCRIPTUS

Anno Domini 1778.

GEDANI, Typis Müllerianis.

Licentia Ordinis.

FraterRaymundusMolęcki Sac: Thlgiæ Mgr. Prior Provincialis Provinciæ Poloniæ ordínis Prædicatorum.

Authoritate Officii Noſtri ac Tenore præſentium Tibi Adm Rndo Patri Sac: Thgiæ Magro Fratri Bonifacio Klugocki licentiam damus, datamque eſſe decernimus ac declaramus; quatenus librum cui Titulus NUCLEUS HISTORICUS CONCILIORUM rei Theologicæ ſummopere utilem ac perneceſſarium ad uſum Scholarum laborioſe compilatum Typis mandare poſsis, ac valeas; ſervatis tamen hac in parte ſervandis. In Nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti Amen.

Quibuscunque &c. in Quorum &c.

dedimus in Conventu Noſtro Gedanenſi 31. Januarii Anno Domini 1778.

Conſervus in Domino Fr. Raymundus Magiſter Provincialis

mpp.

(L.S.)

Reg. Pag. 83.

Fr. Juſtinus Stroński Præſentatus Prior Elbingenſis & ſocius.

Imprimatur

Datum Gedani Die 2. Men: Junii Anno Domini 1778 VINCENTIUS IGNATIUS SCHULTZ, Canonicus Crusvicienſis Præpoſitus Subkovienſis Officialis Generalis Pomeraniæ.

mpp.

Numerus & Ordo Conciliorum Generalium.	Ubi Celebrata.	Quo Anno inchoata	A Quo Convocata
Primum Concilium Nicenum Imum	Niceæ in Bythinia	Anno Christi 325.	A Constantino Magno.
Secundum Concilium Constantino: politanum Imum	Constanti. nopoli.	Año Christi 381.	A Theodosio Imperatore sub Damaso Papa.
Tertium Concilium Ephesinum.	In Civitate Ephesina	Anno Christi 431.	A Theodosio Juniore Consentien-teCælestino Papa
Quartum Concilium Chalcedo-nense	In Civitate Chalcedo-nensi	Anno Christi 451.	A Martiano Imperatore & Leone Ma-gno Papa

Quæ Causa Convocationis.	Quis Præsidebat	Qui Errores Condemnati	Quot Canones Conditi
Impietas Arii Error Quartodecimanorum & Crimina Meletii	Sylvester Papa per suos Legatos cum 318 Episcopis.	Hæresis Ariana Error quartodecimanorum & Meletius ob Crimina sua	Canones 20 Conditi
Ob duplicem causam convocatum,	Soli Episcopi Orientales sed accessit Consensus Occidentalium	Errores Macedonii, Aetii, Æonomii Sabeliani, Marceliani Photiniani, Apollinaristæ	Canones 7 Conditi.
Causa Convocationis fuit Nestorius cum suo Errore	Cyrillus Nomine sui & Cælestini Papæ.	Hæresis Nestoriana condemnata	Canones 6 Conditi
Causa Convocationis fuit Hæresis Eutychiana.	Legati Summi Pontificis Paschasinus & Lucentius Episcopi, Bonifacius & Basilius Presbyteri,	Hæresis Eutychiana condemnata.	Canones 28 Conditi

Numerus & Ordo Conciliorum Generalium	Ubi Celebrata	Quo Anno inchoata	A Quo Convocata
Quintum Concilium Constantinopolitanum 2dum	Constantinopoli	Anno Christi 549.	A Justiniano Imperatore ex Consensu Viglii Papæ
Sextum Concilium Constantinopolitanum 3tium	Constantinopoli	Anno Christi 680.	A Constantino Pogonato Imperatore
Septimum Concilium Nicenum 2dum	Niceæ in Bythynia	Anno Christi 787.	A Constantino Imperatore & Irene Matre ejus consentiente Hadriano Papa
Octavum Cocilium Constantinopolitanum 4tum.	Constantinopoli.	Anno Christi 869.	A Basilio Imperatore annuente Hadriano secundo Papa

Quæ Causa Convocationis	Quis Præsidebat	Qui Errores condemnati	Quot Canones conditi
Ut Eutychianis, Nestorianis & Origenistis iretur obvjam.	Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus.	Plures Errores condemnati sunt	
Hæresis Monotelitarum	Agatho Papa per suos Legatos Theodorum & Georgium Presbyteros & Joannem Diaconum.	Hæresis Monotelitarum condemnata.	
Hæresis Jconomachorum	Hadrianus Papa per suos Legatos.	Hæresis Iconomachorum condemnata	Canones 22 Conditi ad Disciplinam spectantes.
Fuit Abdicatio Photii & Restitutio Ignatii ad sedem Constantinopolitanam.	Hadrianus secundus per suos Legatos.	Schisma Photii condemnatum	Canones 27. Conditi ad Disciplinam spectantes.

Numerus & Ordo Conciliorum Generalium	Ubi Celebrata	Quo Anno inchoata	A quo Convocata
Nonum Concilium Lateranense Imum	Romæ in Basilica Lateranensi	Anno Christi 1123.	A Callisto Papa secundo
Decimum Concilium Lateranense 2dum	Romæ in Basilica Lateranensi	Anno Christi 1139.	Ab Innocentio Papa secundo
Undecimum Concilium Lateranense 3tium	Romæ in Basilica Lateranensi	Anno Christi 1179	Ab Alexandro Papa Tertio.
Duodecimum Concilium Lateranense 4tum	Romæ in Basilica Lateranensi	Anno Christi 1215	Ab Innocentio Papa Tertio

Quæ Causa Convocationis.	Quis Præsidebat	Qui Errores Condemnati	Quot Canones Conditi
Triplex fuit Causa Convocandi	Ipse Callistus Papa in Persona	Investiturarum facta est abrogatio	Canones 22. Conditi ad Disciplinam Ecclesiasticam spectantes.
Causa hujus Concilii fuit Schisma Petri Leonis. Petrobusianorum & Arnoldistarum Errores.	Ipse Innocentius Papa Secundus in Persona.	Schisma Petri Leonis. Et Errores Petrobusianorum & Arnoldistarum condemnati	Canones 26 ad Disciplinam Ecclesiasticam spectantes conditi.
Triplex fuit Causa convocandi.	Ipse Alexander Papa III. in Persona	Valdenses Albingenses, aliique Hæretici condemnati	Canones 27 Conditi.
Triplex fuit Causa convocandi	Ipse Innocentius Papa III. in Persona	Damnatus est Liber Abbatis Joachim. Damnatum quoque perversum Almarici Dogma.	Plusquam 30 Canones conditi, sed sunt inserti in Decretalibus Gregorii Noni.

Numerus & Ordo Conciliorum Generalium	Ubi Celebrata	Quo Anno Inchota	A Quo Convocata
Decimum 3tium Concilium Lugdunense 1mum	Lugduni in Gallia	Anno Christi 1245	Ab Innocentio Papa IV.
Decimum 4tum Concilium Lugdunense. 2dum	Lugduni in Gallia	Anno Christi 1274	A Gregorio Papa X.
Decimum 5tum Concilium Viennense	Viennæ in Gallia	Indictum 1301 Inchoatum Anno Christi 1311	A Clemente Papa V.
Decimum 6tum Concilium Constantiense	In Civitate Constantiensi	Anno Christi 1415	A Joanne Papa XXIII.

Quæ Causa Convocationis.	Quis Præsidebat	Qui Errores Condemnati	Quot Canones conditi
Quin duplex fuit causa Convocationis.	Ipse Innocentius Papa 4tus	Excomunicatus & exauthoratus Fridericus secundus Imperator	Canones 17 Conditi
Quadruplex fuit causa Convocationis	Ipse Gregorius X. Papa.	Unio facta Ecclesiæ Latinæ & Græcæ Processus Spiritus Sancti Filioque stabilitas.	Canones 31 Conditi.
Quadruplex fuit causa Convocationis	Ipse Clemens Papa V.	Extinctus est Ordo templariorum Damnati Errores Fratricellorum Begvardi & Begvinæ	
Triplex fuit causa Convocandi	Joannes 23tius Joannes Episcopus ostiensis Martinus Papa 5tus.	Sublatum est Schisma Damnati Errores Viclefi Joannis Hus, & Hieronymi de Praga	Variæ Constitutiones promulgatæ fuerunt.

Numerus & Ordo Conciliorum Generalium	Ubi Celeberata	Quo Anno Inchoata	A Quo Convocata
Decimum 7mum Concilium Basiliense	In Civitate Basiliensi	Anno Christi 1431	A Martino V. & confirmatum ab Eugenio IV.
Decimum 8vum Concilium Florentinum	Inchoatum Ferrariæ sed grassante Peste translatum Florentiam.	Anno Christi 1438	Ab Eugenio IV.
Decimum Nonum Concilium Tridentinum.	Tridenti	Auno Christi 1545.	A Paulo Papa III. Continuatum à Julio III & Pio IV.

Quæ Causa Convocationis	Quis Præsidebat	Qui Errores condemnati	Quot Canones conditi
Triplex fuit causa convocandi.	Julianus Cardinalis Diaconus Nomine Summi Pontificis Eugenii IV.	Damnatus est Libellus Fratris Augustini de Roma Archiepiscopi Nazareni.	45 Sessionibus plurima sunt statuta.
Causa convocandi fuit Unio Orientalis Ecclesiæ cum occidentali.	Ipse Eugenius IV. in Persona	Damnata est Hæresis Photii Spiritum Sanctum à solo Patre procedere	15 Sessionibus Plurima statuta.
Duplex fuit causa convocandi.	Summus Pontifex per suos Legatos	Damnati sunt Lutheri Zvinglii, Calvini & aliorum Hæreticorum Errores	25 Sessionibus plurima sunt statuta.

Seqvuntur Quædam Quæsita ad hunc Nucleum necessaria.

Qværes 1mo. Quis fuerit Arius, & quis ejus Error extitit? quem senserit impugnatorem.

Respondetur ad 1mum. Arium fuisse Presbyterum Alexandrinum: is invidiæ stimulis agitatus quod post Achillæ obitum Ecclesiæ Alexandrinæ Regimini quod ambierat, Præfectus fuisset Alexander, cum Sancti Præsulis mores criminare non posset illius de Trinitate Doctrinam aggredi instituit.

Respondetur ad 2dum. Arium adversus Verbi Divinitatem pugnasse scilicet contendebat, Ipsum non esse ejusdem substantiæ cum Æterno Patre, sed esse meram Creaturam, quam Pater ante cæteras quidem, sed tamen in tempore eduxisset é nihilo.

Respondetur ad 3tium. Alexandrum Episcopum Alexandrinum, & Athanasium illius Diaconum, præcipuos fuisse Arianæ Impietatis impugnatores. Prior cum perspexisset errorem 70 Virgines DEO sacras septem Presbyteros, & 12 Diaconos infecisse blandis cohortationibus, virum ab ea mente deducere studuit: sed ille magis in dies turbare privatas Domos, Ipsos etiam Ecclesiæ Pastores in errorem inducere non semel tentavit. Alexander Periculi

ma-

magnitudine commotus coacta Centum Episcoporum Synodo adversus Arium ejusque sequaces tullit Anathematis Decretum. Eo Anathemate percussus Arius confugit ad Eusebium Nicomediensem Episcopum qui (ut narrat Sozomenus Libro 1mo) coacto in Bythinia aliquot Episcoporum consilio Arium recipi jussit in Ecclesiæ Communionem. Alexander ut tanto malo iret obviam dedit ad Constantinum Imperatorem literas quibus eum obtestatus est, ut natum nuper incendium sua Authoritate extingveret. Princeps Osium Episcopum Cordubensem misit Alexandriam, ut res æquissime componeret; sed cum malum in dies serperet de Sacerdotum concilio inquit Rufinus ex toto orbe Episcopos in Niceam Bythyniæ Urbem accersivit, dispositis ad itinera vehiculis.

Quæres 2do. Quid docerent Quartodecimani contraquos coacta Generalis 1ma Synodus?

Respondetur In eo positum fuisse Quartodecimanorum errorem, quod contenderent Pascha cum Judæis celebrare debere Luna decima 4ta Mensis Martii in quamcunque hebdomadæ diem incideret tenebantur eo errore plures ex Ecclesiis Christianis, quæ erant in Syria Cicilia, Mesopotania; contraria vero praxis apud plures alias orientis Ecclesias, Et apud omnes occidentales jam ab Apostolorum temporibus obtinuerat.

Qu-

Quæres 3tio Quis esset Meletius de quo actum est in Concilio Niceno, quid ipse antea peccasset?

Respondetur. Meletium Episcopatum in Ægypto gessisse. sed multis convictum criminibus (ait Athanasius in 2da Apologia) aç potissimum qvod Idolis sacrificasset ab Episcopatu dejectus est, â S. Petro Episcopo Alexandrino in plurium Episcoporum Conventu. Is verò rem indignissime ferens; Petrum ejusquè successores Achyllam & Alexandrum probris & criminationibus laceravit; multos per Ægypti Civitates creavit Episcopos, Presbyteros, Diaconos, ac proinde Ecclesiam pessimo laceravit schismate.

Queres 4to. Qvinam illi fuerant Contra quos Nicæna fides Confirmanda erat, cum habitum est Constantinopolitanum primum Concilium?

Respondetur. Nicænam fidem confirmari debuisse contra Arianæ sectæ præcipuos ramos; Macedonium Aetium, Eunomium, eosqvè omnes qui post Concilium Ariminense ex décreto Constantij Imperatoris, dicebant DEI Filium nec homoousion, nequé Hetereousion, sed tantum Patri in omnibus similem.

Macedonius Ecclesiæ Constantinopolitanæ à Constantio Præpositus, primum meram Arii hæresim propugnavit; postea varia ob scelera qvorum erat reus, ab eodem Constantio,

 agen-

agentibus Arianismi præcipuis capitibus Achatio & Eudoxio ad Semiarianos converſus Homoouſion vocem uſurpare cœpit, hoc eſt deſiit aſſerere, qvod aſſerebat antea, id eſt: Verbum esſe ſimile Patri, ſed non ſimili ſubſtantiæ. Sed qvod Verbo viſus fuerat concedere, aperte negavit Spiritui Sancto; nempe docuit Ipſum nec eſſe Homouſion, hoc eſt ejusdem Subſtantiæ cum Patre, nec Homæouſion ſeu ſimilis Subſtantiæ; ſed omnino diverſæ, hoc eſt Spiritum S. ad meræ creaturæ ordinem redegit, Aetius (Ut ſcribit Epiphanius hæreſi 76) Ariſtotelicæ Philoſophiæ methodo abuſus, aperte Verbi Divinitatem cum Ario, aperte qvoqué Spiritus S. Divinitatem cum Macedonio impugnavit. Eunomius, qvi Æthium Magiſtrum audierat, easdem cum Ipſo in Filium & Spiritum S. blasphemias evomuit. Aperte nimirum & Homoouſion & Homæouſion rejecit, adjecitque utriusqve reſpectu Hetereouſion: hoc eſt aſſeruit Filium & Spiritum S. alterius eſſe à Patre Subſtantiæ. Illius Diſcipuli (nam ob dicendi artem ſectæ dederat nomen) Anomiani ſeu Anomæi dicti ſunt.

Quæres 5to. Qvis ſit Neſtorius contra qvem Concilium Epheſinum convocatum eſt, qvam propugnaverat hæreſim; quis præcipuus illius fuerit adverſarius?

Reſpondetur ad primum. Neſtorium Germaniciæ in oriente natum, Presbyterio in Ec-

clesia Antiochena cum laude persunctum, tandem à Thedosio Juniore summo omnium plausu electum fuisse in Episcopum Constantinopolitanum.

Respondetur ad secundum Nestorium statim atquè consecratus fuit publica in concione asseruisse, duas esse in Christo hypostases ac Personas, proindequè duos Filios; unum quidem DEUM ex Patre DEO, hominem alterum ex Matre, quam docebat non Theotocon, sed Christotocon appellari debere.

Respondetur ad tertium: Cyrillum Episcopum Alexandrinum damnasse errorem Nestorii in plurium Episcoporum Synodo, qvam habuit Alexandriæ, & in qua duodecim ipse Anathematismos opposuit, coacto pariter Romæ Concilio proscriptus est à Cælestino Papa. Verum cum Nestorius nec Alexandrinæ Synodi, nec Romanæ rationem haberet, indictum fuit Ephesi Concilium generale, in quo post debitum examen definitum fuit, unam tantum esse Verbi nimirum in Christo Personam, ac proinde Mariam vere dici ac esse Deiparam.

Qværes 6to: Qvis fuit Eutyches contra qvem convocatum est Concilium Chalcedonense, qvam protulisset hæresim, qvos expertus fuit adversarios?

Respondetur ad primum: Eutychen Presbyterum fuisse Monasterii qvod Constantinopoli celeberrimum erat Archimandritam.

Respondetur ad secundum : In eo fuisse positam Eutychis hæresim, quod vellet ut unam hypostasim ita unam tantum naturam in Christo fuisse, qvippe (inquit Hæresiarcha) tanta fuerit unio verbi cum natura humana; ut sola Divinitas sub carnis non veritate, sed figura, famem, sitim, crucem, mortem perpessa sit & post triduum revixerit de sepulchro: iste Eutyches (inquit S. Flavianus in Epistola ad Leonem Papam) impietatem propriam præsumpsit inferre; dicens: ante inhumanationem quidem Salvatoris nostri JESU Christi duas naturas esse Divinitatis & humanitatis, post unionem vero unam naturam factam--- adjecit autem & aliam impietatem dicens: Corpus Domini quod ex Maria factum est, non esse nostræ Substantiæ, nequè humanæ Consperfionis, sed humanum quidem illud vocat non tamen nobis consubstantiale, nequè Genitrici ejus secundum Carnem.

Respondetur ad tertium: Eutychis hæresim primum ab Eusebio Dorylæi in Phrygio Episcopo detectam fuisse, ac postea à triginta Episcoporum Concilium Constantinopoli sub Flaviano coactum detulisse, ea damnata Auctorem pertinaciter eam propugnantem, Flavianus de Concilii Consensu removit à Sacerdotio, dejecit à Monasterii regimine, segregavitque ab orthodoxorum consortio. Latam in hæresim & hæreseos Authorem Sententiam Confirmavit

Leo

Leo Magnus, Epiſtola 15ta quæ eſt ad Flavianum, & Epiſtola 16ta quæ eſt ad Epheſinam ſecundam Synodum tandem ultimo proſcripta ea hæreſis, damnatusquè Eutyches ab omnibus Concilii Chalcedonenſis Patribus fuit

Quæres 7mo. Quinam Eutychianæ hæreſeos patrocinium ſusceperint?

Reſpondetur. Susceptum fuiſſe primo à Monachis Monaſterii cui præerat Eutyches; ſecundo á Chryſaphio Eunucho qvi chariſſimus erat Imperatori Theodoſio & cum Eutyche, qvi eum de ſacro fonte levaret arctiſſime conjunctus: tertio a Dioscoro Patriarcha Alexandrino pluribusqvê Ægyptiis Episcopis, qvi in altera Synodo Epheſina qvam Theodoſius Chryſaphii opera indixerat, Flavianum dejecerunt á Sacerdotio, Eutychen reſtituerunt in Sacerdotii gradum apertéqvé Eutychianum errorem tanqvam fidei dogma credendum propoſuerunt.

Quæres 8vo. Qvis fuerit Author hæreſis Monotelitarum ob qvam convocatum eſt Concilium Conſtantinopolitanum tertium.

Reſpondetur. Monotelitarum hæreſeos Authorem fuiſſe Theodorum Pharanitanum Episcopum: hanc Eccleſiam per ſuam hæreſim turbaverunt prius qvidem Theodorus Pharanitanæ Eccleſiæ qvondam Episcopus verba ſunt Stephani Episcopi Dorenſis in Secretario ſecundo Concilii Latarenenſis ſub Martino Papa. A Theodoro manavit illud malum ad Sergium Conſtantinopolita-

litarium Episcopum, qvi qvod primum palam illud defenderit; illius Author dictus est actione 13tia. Qui aggressus est de hujusmodi impio dogmate conscribere (verba sunt Synodi) manavit & ad Cyrum Phasidis ac postea Alexandriæ Episcopum, is enim Anno Christi 633. Episcoporum suæ Sedi subditorum celebravit Synodum in qva hoccé promulgavit Capitulum: eundem unum Christum & Filium operari DEO decibilia & humana, una DEI virili operatione Secundum Dyonysium. Manavit qvoqvé ad Pyrrhum qvi in Sede Constantinopolitana Sergio proxime successit; manavit etiam ad Paulum qvi ab Imperatore Constante intrusus fuerat in Pyrrhi locum Manavit qvoqué ad Macharium Patriarcham Antiochenum, & tandem ad plures alios Orientis Episcopos.

Quæres 9nò. Qvinam fuerint præcipui fautores hæresis Manotelitarum?

Respondetur primo. Præter Episcopos qvi jamjam recensiti sunt: Honorium Papam suis ad Sergium Epistolis visum fuisse Patribus Sextæ Synodi Monotelitis favisse. Unde ipsi una cum apertis Monotelitis ab eadem Synodo dictum est anathema. Verba sunt Epistolæ Synodicæ ad Agathonem Romanum Pontificem: anathematibus interficimus ex Sententia per sacras vestras literas de iis prius lata Theodorum Episcopum Pharam, Sergium, Honorium, Cyrum, Paulum, Pyrrhum & Petrum.

Respon-

Respondetur secundo. Favisse qvoqué Monotelitis Imperatorem Heraclium, qvippe promulgavit ectesim hoc est edictum in qvo aperte asseruit duarum operationum vocem multos scandalisare, utpote á nemine ex Sanctis & præcipuis Patribus dictam; non minus aperte asseruit unam tantum operationem in Christo admitti debere (verba sunt Edicti) unam voluntatem Domini Nostri JESU Christi verissimi DEI confitemur. Sergius qvi Imperatori persvaserat ut edictum illud promulgaret ipsum propria & plurimorum Episcoporum munitum Subscriptione toto inspectante populo primarii templi foribus affixit.

Respondetur tertio. Constantem Heraclii Nepotem stetisse à Monotelitarum partibus, nam anno 648 typo seu edicto vetuit, ne qvis aut unius aut duarum operationum vocibus uteretur. Ait in typo: sancimus nobis subjectos non habere licentiam invicem à præsenti de una operatione aut duarum voluntatum, aut duarum operationum, qvalemcunqvé proferre altercationem, aut contentionem aut rixam.

Quæres 10mo. Qvinam fuerint præcipui Monotelitarum impugnatores?

Respondetur. Impiis Monotelitarum Conatibus obstetisse.

1mo. Sophronium tum datis ad Sergium & Cyrum Epistolis, tum in Judicio Concilii qvod coegit, ubi primum inauguratus est Hierosolymorum Episcopus.

2do. Severinus Papa qvi proxime ſucceſſerat Honorio Heraclii Ectheſim (ut teſtatur Martinus Papa primus in Concilio Lateranenſi Secretario tertio) proſcripſit.

3tio. Joannes 4tus qvi poſt Severinum renunciatus fuerat Romanus Pontifex coacta Romæ Synodo, edita in oriente Monotelitarum Decreta rescidit, deditqué operam (ut habetur in actis Sancti Maximi) ut Heraclium ab hæreticorum communione deduceret.

4to. Theodorus proximus Joanni ſucceſſor Paulum Conſtantinopolitanum canonicè admonuit, ut hæreſim ejuraret, intorſitqué Anathema in Pyrrhum qvi exul in Africa errorem ſuum damnarat quidem, ſed defendit, ubi mortuo Paulo Sedi Conſtantinopolitanæ reſtitutus eſt.

5to. Martinus primus qvi poſt Theodori mortem electus fuerat Romanus Pontifex Synodum ad Lateranum convocavit, ubi proſcripſit Monotelitarum & hæreſim & perſonas; Heraclii Eccleſiam & Conſtantis ſtypum, verba quibus decretum illud exprimitur, legere eſt in Synodo Lateranenſi, Secretario *4to.* Canone 18.

6to. Monotelitis vehementer obſtitit Sanctus Maximus Martyr: Pyrrhum confutavit in celebri disputatione cum ipſo habita, illumqvé eo compulit, ut fictè ſaltim hæreſim ejuraret ſuam. Obiit in exilio ad qvod lingvæ & dextræ manus abſciſſione mulctatus Conſtantis juſſu deportatus fuerat.

7mo.

7mo. Tandem Monotelitæ damnati ſunt in *6to.* generali Concilio qvod Conſtantinopoli 680 habitum eſt.

Quæres 11mo. Qvinam Sacrarum Imaginum uſum ac cultum ante Concilium Nicænum 2dum impugnaverint?

Reſpondetur. Leonem Iſauricum inter Imperatores primum indixiſſe bellum ſacris Imaginibus; idqvé tum ex Concilio Beseris cujusdam hominis laici, qvi ex Chriſtianis ortus Parentibus ex Arabum poſtea conſortio Mahumetanis ſuperſtitionibus imbutus fuerat; tum ex ſvaſione Conſtantini qvi Nacoliæ erat Episcopus, quippe horum animus alte inſederat Ezidi Arabum Regis exemplum qvi præſtigiatoris cujusdam Judæi Sarantapechis nomine, vana diuturni Imperii ſpe deluſus, ex omnibus Chriſtianorum templis, totiusqve Regni ſui finibus Sacras Imagines detraxerat. Prodiit adverſus Sacras Imagines Leonis edictum Anno Chriſti 726. Leoni Iſaurico ſucceſſit Conſtantinus ejus filius qvem Copronymum propterea cognominarunt, qvod cum Baptismo Infans expiaretur, Sacrum Lavacrum inqvinaverit; is ubi adeptus eſt Imperium generali edicto vetuit, ne quis aut Sanctos aut eorum Imagines veneraretur. Inſtitere tres Romani Pontifices Zacharias, Stephanus, Paulus perditi hominis curare dementiam, ſed fruſtra: imo Copronymus ut ſuæ impietati conciliaret pondus aliqvod vocavit ad Synodum centum & triginta

Episcopos, qvi omnium Imaginum usum ac cultum publico decreto proscripserunt: Decretum vero refertur ac confutatur actione 5ta Niceni 2di Concilii. Constantino Copronymo successit Leo 4tus, qvi ex Irenæ Conjuge Constantinum suscepit. Is Imagines earumqvè cultum insectatus est, sed non multo tempore morte præoccupatus, potuit Ecclesiam vexare: itaqve ex toto fere Patriarchatu Constantinopolitano, tum Leonis Isauri, tum Constantini Copronymi, tum Leonis 4ti edictis; Sanctarum Imaginum cultus exulabat; eum tamen integrum servaverant tres alii Patriarchatus, Alexandrinus Antiochenus, Hierosolymitanus, unde nullum ex iis Patriarchatibus Episcopum ad suam pseudosynodum Copronymus vocaverat.

Quæres 12mo. Quinam fuerint iis temporibus præcipui Sacrarum Imaginum defensores?

Respondetur. Sanctum Germanum Constantinopolitanum Patriarcham pro iis strenuè decertasse adversus Leonem Isauricum; unde ab eo Imperatore per vim dejectus est ex Patriarchali throno, & tandem in exilio illius jussu strangulatus est.

Decertavit quoqvé Sanctus Joannes Damascenus, cujus dextra manus qvæ piè ac doctè pro Sacris Imaginibus scripserat, Leonis fraude a Saracenorum Kalipha in cujus aula versabatur præscisa eadem die orante ad Virginis MARIÆ Imaginem Damasceno divinitus restituta est.

 Decer-

Decertarunt qvoqvé multi Romani Pontifices: Gregorius 2dus coacta Romæ Synodo, Paterno ac Pontificali ſtudio Leonem Iſauricum commonuit, ne Apoſtolicas de ſacris Imaginibus traditiones convelleret. Gregorius 3tius coacta Romæ Synodo anathemate feriit Sanctarum Imaginum impugnatores, Zacharias, Stephanus, Paulus variis Synodis Romæ habitis decretum à Gregorio 3tio adverſus Iconomachos latum confirmarunt.

Tandem Imperatrix Irenæ cum filio ſuo Conſtantino nihil prætermiſere, ut Sacrarum Imaginum cultum in Regia Urbe reſtituerent. Una cum Tharaſſio qvi non ita pridem electus fuerat Conſtantinopolitanus Patriarcha ſcripſerunt ad Hadrianum Papam ut Synodus ejus authoritate cogeretur ad eamqué ut moris erat Legatos Apoſtolicos mitteret. Indicta prius fuerat ea Synodus Conſtantinopoli, verum tumultuantibus in Regia Urbe Iconomachis, Niceæ in Bythinia celebrata eſt.

Quæres 13tio. 1mo. Quis fuit Photius ob qvem celebratum eſt Concilium Conſtantinopolitanum 4tum. *2do.* Quibus mediis, qua arte uſus eſt, ut Ignatium dejiceret, occuparetqvé illius Sedem.

Reſpondetur ad 1mum : Photium fuiſſe virum ſæcularem ſenatoris fungentem officio, & à ſecretis Michaelis Imperatoris.

Reſpon-

Respondetur ad 2dum : Photium *imo* quod sedem Constantinopolitanam ambiret, conjunxisse se Gregorio syracusano Episcopo, non nullisquè aliis Clericis qui Ignatii promotionem improbaverant. *2do.* Falsos de Ignatio rumores sparsit, qvasi de Decessori sui Germani Sanctissimi viri moribus & fama detraheret. *3tio.* Bardæ opera usus est. Is quod sæpius sub excommunicationis pæna ab Ignatio jussus fuisset discedere à propria nuru quam incestu publico fædarat, paravit insidias Sanctissimo Pontifici, Michaeli Imperatori Nepoti suo: Author fuit, ut Ignatio præciperet tondere Theodoram matrem, & Teolam sororem, quæ simul cum eo Imperii administrationem sortitæ fuerant. Renuit Ignatius tum quod Imperatrices vitæ Religiosæ professionem sponte non eligerent, tum quod obstrinxisset se sacramento, se nihil unqvam contra eas moliturum. Ob id Imperator Bardæ consilio Ignatium dejecit ab Episcopali sede & Photium subrogavit. *4to.* Photius quod cum eo clerus communicare detrectaret, congregavit Faventium sibi Episcoporum Concilium in quo lata est in Ignatium depositionis sententia, assertumquè est Photio Ecclesiæ Constantinopolitanæ Regimen. *5to.* Tantum scelus omnibus viris frugi indigne ferentibus, Photius ut eos compesceret, à Nicolao Papa 1mo suæ ordinationis confirmationem conatus est extorquere, causatus Ignatium sponte

cessisse

ceſſiſſe Epiſcopatui; ſibique tum ab Imperatore, tum à Clero tum à populo vim factam fuiſſe ut Eccleſiæ quam abdicarat Ignatius Regimen ſuſciperet. *6to.* Rodoaldum Epiſcopum Portuenſem, & Zachariam Anagninum Epiſcopum in orientem à Nicolao Papa miſſos, ut de Ignatii abdicatione, qvam cauſabatur Photius & de ejusdem Photii ordinatione cognoſcerent; muneribus currupit, ac minis terruit, ita ut coacto Synodo ipſum Ignatium præſentem ex authorarint, ac Photii ordinationem confirmaverint. *7mo.* Iratus in Nicolaum Papam quia ſuis Legatis in Oriente contra Ignatium acta Romæ ſolemnii decreto reſciderat, collegit conciliabulum in quo Ipſi Nicolao Papæ ſub quorundam quos finxerat exceſſum obtentu anathema dictum eſt. *8vo* Verum interfecto Michaele Imperatore, cujus juſſa antea Bardas trucidatus fuerat, ſucceſſit Baſilius, qui à Nicolao Papa Concilium petiit, quod Romæ latam in Photium pro Ignatio ſententiam, ſolemniter exequeretur. Imperatoris literæ redditæ ſunt Hadriano. *2do.* Qui mortuo Nicolao ſucceſſerat, annuit Pontifex, in eumquè finem Legatos miſit in Orientem, qui ejus nomine concilio quod celebrandum erat præſiderent. Quæ hucusquè dicta ſunt patent ex Niceta in vita Sancti Ignatii ex præfatione Anaſtaſii Bibliotecarii in hanc Synodum & ex ejusdem Synodi actis.

Quæ-

Quæres 14to: 1mo; Quid investiturarum nomine intelligi debeat ob quas convocatum est Concilium Lateranense 1mum. *2do.* Quid eorundem investiturarum usui occasionem dedisset. *3tio.* Quinam Summi Pontifices contra Imperatores pro investiturarum abrogatione decertaverint?

Respondetur ad 1mum. Investiturarum nomine intelligi consensum à sæculari Principe datum factæ alicujus ad Episcopatum vel Abbatiam electioni, uec non bonorum Ecclesiasticorum possessionis concessionem solemni quodam ritu demonstratam.

Respondntur ad 2dum: Investiturarum usui locum dedisse Principum sæcularium erga Ecclesias munificentiam, cum enim ab iisdem Principibus non solum prædia & latifundia, sed etiam feuda Imperatoriæ, aut Regiæ Majestati subdita. Ecclesiis concessa fuissent; factum est primo ut ejusmodi feuda aliorum feudorum conditionem sortirentur, seu ut Episcopi aut Abbates non venirent in eorum possessionem nisi exhibito Principibus hominio, & fidedelitatis præstito juramento. Factum est *2do* ut ejusmodi tum hominium, tum juramentum exigerentur etiam ab Episcopis & Abbatibus, quorum Ecclesiæ nullis Principum feudis fruerentur. Factum est *3tio* ut Principes ad ipsas etiam electiones investiturarum usum extendere tentaverint, ita ut electiones liberæ fieri non

fine-

ſinerent. Factum eſt *4to.* Ut ipſam etiam jurisdictionem ſpiritualem concedere ſibi viderentur; nempe bonorum fruitionem concedebant per traditionem baculi & annuli Paſtoralis, quæ quidem ſunt Eccleſiaſticæ Jurisdictionis inſignia.

Reſpondetur ad 3tium: contra inveſtituras acriter decertaſſe Gregorium Papam 7mum ſingulis ſerme annis habuit Concilia, quibus diſtricte cohibuit, ne quis Eccleſiarum in veſtituras de Principum manibus acciperet. Henricum 3tium Imperatorem, quod ſub earundem inveſtiturarum obtentu Eccleſias vexaret, excommunicatione mulctavit. Victor III qui proxime Gregorio VII ſucceſſit à ſuo Deceſſore latam in Henricum IV ſententiam confirmavit. Idem quoquè præſtitit Urbanus II Paſchalis II ab Henrico IV conjectus in carcerem ipſi inveſtiturarum Privilegium conceſſit, quod quidem idem Pontifex liber poſtea factus duobus in Conciliis Romæ celebratis reſcidit. Gelaſius qui Paſchali ſucceſſit, ubi Deceſſorum ſuorum ſtatuta confirmaſſet, vi & armis ab Henrico IV pulſus eſt ex Italia. Calliſtus II poſt Gelaſii mortem electus litem de inveſtituris, quæ tot annis Eccleſiam vexaverat in Concilio Lateranenſi 1mo compoſuit iis conditionibus: *imo* conceſſit Henrico IV ut ſiſteret ſe præſentem electionibus quæ in illius Regno fierent. Conceſſit *2do* ut electus intra Imperii limites regalia

per

per ſceptrum ab Ipſo acciperet, iis tamen exceptis quæ ad Eccleſiam Romanam pertinere noſcuntur.

Quæres *15to.* Quando inceperit, quamdiuque perduravit conflatum à Petro Leonis Schisma ob quod convocatum eſt Concilium Lateranenſe ſecundum?

Reſpondetur. Incepiſſe Annô 1130 nempè illius Anni Kalendis Martii: electô canonicè Innocentiô II. Petrus Leonis ſub Anacleti II Nomine à factioſis quibusdam Pſeudo. Pontifex creatus eſt. Is vicinorum armis Româ ejecit Innocentium, quem Gallia 1mum, deinde Anglia, Germania, & plures Italiæ Provinciæ pro vero agnoverunt Pontifice. Mortuô Petrô Leonis Victor qui in Ejus locum à Schismaticis ſuffectus fuerat, depoſitis Pontificalibûs veſtibûs inijt cum Innocentio concordiam ad cujus Confirmationem habitum eſt Annô 1139nô Concilium Lateranenſe ſecundum. Ac proindè 9. Annis perduravit conflatum à Petro Leonis Schisma.

Quæres *16to.* Quinam fuerint Petrobuſianorum errores?

Reſpondetur. Petrum de Bruis à quo Petrobuſiani nomen ſortiti ſunt (teſte Petro Cluniacenſi Lib. 1. Epiſt. 1.) docuiſſe *1mo* inutile eſſe ad ſalutem datum Parvulis Baptisma. *2do* Everti debere Templorum vel Eccleſiarum fabricas. *3tio* Cruces confringi, non autem adorari

rari debere. *4to* Id quod in Eucharistia Fidelibus traditur non esse verum CHRISTI Corpus. *5to.* Mortuos nec Presbyterorum Sacrificiis, nequè fidelium precibus juvari.

Quæres *17mo.* In quo ab Arnoldistis erratum sit?

Respondetur his verbis Ottonis Frisingensis eorum temporum Historici: dicebat Sectæ Author nec Clericos proprietatem nec Episcopos Regalia, nec Monachos Possessiones habentes aliqua ratione posse salvari, cunctaquè hæc Principis esse, ab ejusque beneficentia in usum tantùm Laicorum cedere opportere, præter hæc de Sacramento Altaris de Baptismo Parvulorum non sanè dicitur sensisse.

Quæres *18vo.* Cur in Concilio Lateranensi 3tio de mediis ad Schisma deinceps vitandum, actum fuerit?

Respondetur. Occasionem dedisse Octaviani Schisma mortuô Hadrianô Papâ IV. Annô 1159nô Alexander III à saniori & majori Cardinalium parte electus est in Pontificem Maximum: Octavianus verò licet à tribus tantum designatus fuisset sub Victoris IV Nomine Pontificatûs insignia ausus est usurpare. Hunc & qui ipsi mortuo successerunt Gvidonem Cremensem quem Paschalem II vocarunt & Joannem Strumensem Abbatem tota Germania agentê Fridericô tanquam veros Pontifices coluit, Alexandri vero partes Gallia, Brythania, Hispa-

nia, plures Italiæ Urbes & ferè reliquæ orbis Christiani Provinciæ partes constanter suscepe-runt. Mortuô Abbtê Strumensi Annô nimirùm 1177. Fridericus qui per 22 annos apertas inimicitias cum Alexandro gesserat, ejuratô cum Episcopis & Principibus sibi adhærentibus Schismatê supplex ad ejusdem Alexandri pedes se abjecit, cum eoque iniit concordiam. Hanc ut firmaret Alexander Papa totius Orbis Episcopos evocavit ad tertium Lateranense Concilium.

Quæres *19mo* Quinam essent præcipui Valdensium & Albigensium errores?

Respondetur. Valdensium errores ad tria capita reduci à Reinerio, qui Sectæ primùm dederat nomen, sed postea in Ordine Prædicatorum acerrimus fuit Hæreseos impugnator. Primum Caput continet Valdensium blasphemias in Ecclesiam Romanam asserunt (inquit) quod Romana Ecclesia non sit Ecclesia JESU Christi, sed Ecclesia malignantium, eamquè sub Sylvestro defecisse, cum venenum possessionum temporalium in Ecclesiam infusum est. Sectam suam esse Ecclesiam Christi, quia doctrinam Christi, Evangelii, & Apostolorum verbis & exemplis observabat. Alterum Caput continet eorum de Sacramentis errores, contendunt aliqui eos admisisse duo tantùm Sacramenta, Baptismum & Eucharistiam, sed hoc verisimilius est ab eis admissum fuisse septenarium Sacramentorum numerum, errasse tamen, quod crede-

crederent irrita esse, quæ conficerentur à Ministris in peccato mortali jacentibus; reprobarunt quoquè ritus, quibus Confirmatio & Extrema Unctio in Ecclesia Romana administrantur. Pariter Valdenses credidisse panem in Eucharistia transsubstantiari in verum CHRISTI Corpus, saltem antequam elapso proximo sæculo cum Genevensibus agente Farrello Communionem iniissent. Tertium Caput continet errores circa Sanctorum invocationem; quam negabant; circa cultum Imaginum, quem abjiciebant, circa Sacros ritus, Altarium Consecrationem, Sacerdotalium indumentorum, aquæ Ecclesiæ precibus consecratæ usum deridebant, exorcismos & omnem in Energumenos Ecclesiæ curam improbabant. Multa alia non minus impia docebant, de quibus consuli possunt Reinerius, Ermengardus, Phildorossius, & Claudius Seyssellus Archi-Episcopus Tauriensis.

Quæres 2*omo.* Quisnam fuerit error Joachimi Abbatis damnatus in Concilio Lateranensi 4to.?

Respondetur. Joachim Florensis Monasterii in Calabria unde oriundus erat, Abbas Ordinis Cisterciensis, Vir pius, & vaticiniis etiam suis Prophetæ famam quodammodo assecutus. Lucii III. Urbani III. Gregorii VIII. Clementis III. & Cælestini III. Romanorum Pontificum temporibus floruit, ab Anno 1181mô ad Annum 1200 quô obiisse traditur. Commen-

taria in varios Scripturæ Sacræ libros, præsertim in Apocalypsim jussu Lucii III. & Urbani III. incepta, Clemente III. adhortante perfecit. Sed Petri Lombardi Parisiensis Episcopi Sententiarum Magistri doctrinam impugnando, lapsus in errorem est. Scripserat Petrus lib. 1. sententiarum distinctione 5ta Catholicis tractatoribus consentientes dicimus; quod nec Pater Divinam Essentiam genuit, nec Divina Essentia genuit Filium, nec Divina Essentia genuit Essentiam. Hic autem nomine Essentiæ intelligimus Divinam Naturam, quæ communis est tribus Personis, & tota in singulis. Idquè luculenter probaverat. Ex quibus propositionibus pravo sensu intellectis, Joachim Abbas, ut erat in subtilibus dogmatibus Fidei rudis occasionem arripuit Petri doctrinam velut hæreticam impugnandi, imponens Ipsi quod in Divinis quaternitatem induceret, tres Personas & communem insuper asserens Essentiam. Namque sic à Magistro Essentiam dici existimabat, quasi aliquid à tribus Personis distinctum, quæ veluti quarta res dici possit, censebat scilicet hoc ipso quo dicitur: Essentia Divina nec est generans, nec genita, nec procedens, distingui à Patre generante, à Filio genito, & Spiritu Sancto procedente. Hic itaquè palmaris Joachimi Abbatis error, in Divinis non est res aliqua una quæ sit Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus: sive illa res una dicatur Substantia,

sivè

sivè Essentia, sivè Natura (his namque tribus nominibus idem intelligimus) verum ne à Fide Nicæni Concilii deviare videretur, concedebat Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum unam esse Essentiam & Naturam, quod una Essentia de tribus Personis prædicari possit cum dicimus: tres Personæ una sunt Essentia, non autem reciprocè ut dicatur una Essentia est tres Personæ. Sed nec sano sensu propositionem illam exponebat: tres Personæ sunt una Essentia, negabat namque Unitatem Essentiæ trium Personarum esse veram, realem, & simplicem. Similitudinariam duntaxat & collectivam asserebat, quasi ex pluribus congregatam, sicut multi homines unus populus, & multi fideles una Ecclesia dicuntur, secundum illud Actorum cap. 4. Multitudinis credentium erat cor unum & anima una. Hic itaque error damnatus in Concilio Lateranensi 4to, non tamen damnata est persona Ioachimi Abbatis, siquidem ibidem ab Innocentio III subditur: in nullo tamen per hoc Florensi Monasterio cujus ipse Joachim extitit Institutor volumus derogari, quoniam ibi & regularis institutio est, & observantia salutaris, maximè cum idem Joachim omnia scripta sua nobis assignari mandaverit, Apostolicæ Sedis judicio approbanda, seu etiam corrigenda dictans Epistolam cui propria manu subscripsit, in qua firmiter confitetur se illam fidem tenere quam Romana

tenet Ecclesia, quæ cunctorum Fidelium disponente Domino Mater est & Magistra.

Quæres 2imo. Quisnam fuerit Almaricus & qui ejus errores damnati in eodem Concilio Lateranensi 4to?

Respondetur ad 1mum. Almaricus ineunte 13tio sæculo Hæresim promulgavit. E territorio Carnotensi Villa cui Benæ oriundus erat, professione Clericus in Accademia Parisiensi studens. Qui cum in arte logica peritus esset, & scholas de arte illa, & de aliis artibus liberalibus diu rexisset, transtulit se ad sacram paginam excolendam. Semper tamen suum per se modum docendi & discendi habuit, & opinionem privatam, & judicium quasi secretum & ab aliis separatum. Unde in ipsa Theologia ausus est constanter asseverare; quod quilibet Christianus teneatur credere se esse membrum Christi, nec aliquem posse salvari, qui hoc non crederet; non minus quam si non crederet Christum esse natum & passum, vel alios fidei Articulos. Sacra Facultatê Parisiensi dogma pestiferum impugnantê ac damnantê ad Summum Pontificem Innocentium III accessit. Qui audita ejus propositione, & universitatis Scholarium condictione contra ipsum sententiam tulit. Rediit Parisios, ad ejurandum errorem à Sacra Facultate compulsus est. Ore palinodiam cecinit, corde retinuit hæresim. Tædio & indignatione paulò post in morbum lapsus obiit,

&

& juxta Cænobium S. Martini in campis sepultus est, sepulta cum ipso non est Hæresis, Discipulos reliquit, novis erroribus audaciam Magistri ac impietatem superantes: potestatem Patris durasse effutiebant, quamdiu viguit lex Moysaica legem novam à Christo conditam ad sua usque tempora vim habuisse: ipsam deinceps cum omnibus suis Sacramentis antiquatam, & Regnum S. Spiritus incepisse, quo Baptismus, Confessio, Eucharistia, & alia Sacramenta, & salutis adminicula necessaria jam non essent, sed sola gratia interiori Spiritus Sancti, absque ullis externis operibus unum quemque salvari posse. Charitatis virtutem sic ampliabant, ut flagitia ipsa, stupra, & adulteria, charitatis nomine adornarent; mulierculis quibuscum peccabant, & rudibus, quos decipiebant, impunitatem peccati promittentes: Deum tantummodo bonum, & non justum prædicantes. Ita Rigordus Coævus Author ad annum 1219.

Respondetur *ad 2dum.* Errores damnatos accuratius & plenius explicat Cæsarius Heisterbacensis lib. 5. Dialogi cap. 22. *imo* dicebant non aliter esse Corpus Christi in pane Altaris, quam in alio pane & in qualibet re. *2do.* Sic Deum locutum fuisse in Ovidio, sicut in Augustino. *3tio* Negabant Resurrectionem Corporum dicentes: nihil esse Paradisum, neque Infernum sed qui haberet cogitationem in se, quam ipsi habebant, habere in se Paradisum:

qui peccatum mortale, habere infernum, ſicut dentem putridum in ore. *4to.* Altaria in memoriam Sanctorum erigere, & thus coram ſacris imaginibus adolere, Idololatriæ vertebant. *5to.* Eos qui oſſa Martyrum deoſculabantur ſuggillabant. *6to.* Eum in quo eſſet Spiritus S. peccare non poſſe, nec fornicationem ab ipſo perpetratam peccatum eſſe docebant. Cui errori affinis eſt Calvini Hæreſis de inamiſſibili juſtitia.

Quæres 22*do.* Quid actum ſit in Concilio Lugdunenſi 1mo?

Reſpondetur. Inter cætera acta actione 3tia lata eſt in Fridericum II. Excommunicationis & depoſitionis ſententia. Ubi Innocentius retulit, quæ in Eccleſiam Romanam tentaverat, de ſcripſitque varia ejus ſcelera hiſcè verbis tulit tum Excommunicationis tum depoſitionis decretum: Nos itaque ſuper præmiſſis & compluribus aliis ejus nefandis exceſſibus, eum Fratribus noſtris & Sacro Concilio deliberatione præhabita diligenti. Memoratum Principium qui ſe Imperio & Regnis omnique honore ac dignitate reddidit tam indignum, quippè propter ſuas iniquitates à DEO ne regnet vel imperet eſt abjectus, ſuis ligatum peccatis & abjectum, omnique honore & dignitate privatum à Domino oſtendimus, denuntiamus, ac nihilominus ſententiando privamus. Omnes qui ei juramento fidelitatis tenentur ad ſtricti, à juramento hujusmodi

di

di perpetuo absolventes, Authoritate Apostolica firmiter inhibendo ne quisquam de cætero sibi tanquam Imperatori vel Regi pareat, vel intendat; & decernendo quoslibet, qui deinceps ei velut Imperatori aut Regi consilium vel auxilium præstiterint seu favorem, ipso facto Excommunicationis vinculo subjacere.

Quæres 23tio. Quidnam actum sit in Concilio Lugdunensi 2do?

Respondetur. Concilio Lugdunensi 2do cui præfuit Gregorius X ingens adfuit Episcoporum & doctorum hominum numerus, nec non & præcipuorum orbis Principum Oratores. Post tertiam sessionem ad Concilium advenerunt Legati Imperatoris Græcorum. In solemni Missa quam Pontifex celebravit ter Græcè decantatum est Symbolum cum additione *Filioque*. Lectis tandem Imperatoris & Græcorum Episcoporum literis in quibus Catholicam fidem profitebantur, & Primatum Romæ Ecclesiæ divinitus concessum agnoscebant, eorum Legati Summo Pontifici obedientiam exhibuerunt, & sic unita est Ecclesia Græca cum Latina, atquè definitum Spiritum S. à Patre Filioque procedere tanquam ex uno non autem tanquam ex duobus principiis.

Quæres 24to. Quid actum sit in Concilio Viennensi?

Respondetur. 1mo actum est contra ordinem Templariorum. 2do contra errores Fra-

tricellorum ex quibus prodierunt Begvardi & Begvinæ.

Quantum ad 1mum. Damnati ſunt Templarii poſt duorum millium teſtium adverſus eos depoſitionem, poſt factam tum in Francia tum in Arragonia, tum in Anglia, tum in Italia per Judices Eccleſiaſticos & Civiles diligentem inquiſitionem, poſt præcipuorum Ordinis profeſſorum confeſſionem, ac proindè æquiſſima fuit lata in eorum ordinem extinctionis ſententia.

Quantum ad 2dum. Petrus Joannes Olivi profeſſione fuit Minorita, Patriâ Æquitanus in Diæceſi Bitherenſi cæco in Regulam S. Franciſci zelo, docuit eſſe propriè ac vere eam, quam Chriſtus ipſe ſervavit & Apoſtolis impoſuit, & in Evangeliis ſuis conſcribi fecit. Plures alios ſimiles errores ſcripſit in ſuo in Apocalypſim Commentario. De iis conſuli poteſt Eymericus in Directorio Inquiſitorum.

Quantum ad 3tium. Fratricellorum ſectæ initium dederunt Petrus de Macerata, & Petrus de Foroſophronio Ordinis Minorum Apoſtatæ. Sub obtentu literalis obſervationis Regulæ S. Franciſci rebellarunt in legitimos Ordinis Præpoſitos: rebellarunt quoquè in Eccleſiam Romanam, quæ eorum correctionem, tentaverat, contenderant Eccleſiam duplicem eſſe Carnalem unam, & Divitem cui præeſſet Romanus Pontifex, & Spiritualem alteram & Pauperem quam Ipſi

con-

ituerent. De aliis eorum erroribus legi potest Joannis XXII Constitutio adversus eos Apostatas edita Anno 1318. Unde vero Begvardi & Begvinæ Nomen sortiti sunt incertum est; verum constat commune fuisse cum Fratricellis qui ex Franciscanorum Ordine prodierant. Eorum errores recenset ac damnat Clemens V. cap. *ad Nostram* de Hæreticis. Grassatam in Germania præsertim Sectam illam docet eadem Clementis Coustitutio. unde verba sunt Clementinæ: ad Nostram doctrinam omnem asserentem, aut vertentem in dubium, quod Substantia animæ rationalis aut intellectiva vere ac per se humani corporis non sit forma, velut erroneam & veritati Catholicæ Fidei inimicam, Sacro approbante Concilio, reprobamus.

Quæres 25*to*. Quodnam esset Schisma, ad quod tollendum celebrari debuit Concilium Constantiense?

Respondetur. Eo tempore, quo laudata Synodus habita est, dubium apud multos fuisse, quinam legitimus esset Pontifex? an Joannes XXIII, an Gregorius XII, an vero Benedictus XIII. Unus quisque nimirum se pro vero Pontifice jactabat, cuique non nulla Regna nonnullæque Provinciæ parebant, cuique sui erant Cardinales.

Si quis vero roget, quid trium illorum Pontificum electioni causam dedisset, res paulo altius

altius erit repetenda. *1mo.* Clemens Papa V. Annô 1305. Sedem Apostolicam in Gallias transtulerat, ibique tum ipse, tum illius Successores septuaginta, annorum spatio, permansere. *2do.* Gregorius XI licet natione Gallus reliquit tamen Gallias, commigravitque Romam, ubi Sedem suam fixit. Illô autem mortuo Cardinales Urbanum VI suffecêre. Verum cum illius severitatem ferre non possent, Fundos secesserunt, ibi contestati se per vim a Romanis illatam Pontificatum Urbano detulisse, ejus electionem irritam esse declararunt, communique consensu Romanum Pontificem designarunt Clementem VII, qui mox in Gallias recedens Avenione Pontificatus Sedem collocavit. Cum autem Reges & Provinciæ non intelligerent uter verus esset Pontifex alii hunc, alii illum variis rationibus permoti sequebantur. *3tio.* In locum Urbani qui annis fere 12 vixit, Bonifacius IX successit, & in locum Clementis Benedictus XIII. Bonifacio successit Innocentius VII. & Innocentio Gregorius XII. *4to* Cardinales utriusque Pontificis Schismate pertæsi, cum eos adducere non potuissent, ut in unum locum convenirent, quo de mediis tollendo Schismati aptioribus deliberarent, Pisas advolarunt; ubi congregato ex pluribus Episcopis Concilio Gregorium & Benedictum in Jus vocarunt, & utroque ex Pontificatu dejecto Pontificem renuntiarunt Alexandrum V. Verum cum nec Gre-

gorius

gorius nec Benedictus Synodo parerent, tres nomine Summi Pontifices visi sunt in Ecclesia. Alexandro paulo post mortuo suffectus est Joannes XIII. Qui ut Schisma tolleret, agentibus Sigismundo Romanorum Imperatore, cæterisque piis Principibus, Concilium de quo hic agitur, Constantiæ coegit.

Quæres 26to. Quis esset Wicleffus? quis Joannes Huss? quis Hieronymus de Praga?

Respondetur ad *1mum*. Joannem Wicleffum natione fuisse Anglum, professione Presbyterum, & cujusdam Parochialis Ecclesiæ Lincolniensis Diæcesis Rectorem. Is per Decretum Summi Pontificis dejectus ex Collegii Cantuariensis Oxonii Præfectura ac Episcopatus Vigorniensis repulsam passus, in Ecclesiam virus evomuit; multos nimirum errores tum in DEUM, tum in Christum, tum in Sacramenta, tum in Ecclesiam, tum in plura alia Religionis capita, tam viva voce, quam editis libris apud Anglos disseminavit: eosque quamvis in variis Angliæ Synodis damnatos, ad extremam usque vitæ periodum defendit.

Respondetur ad *2dum*. Joannem Huss natione fuisse Bohemum, professione Presbyterum, & in Accademia Pragensi Professorem. Is Wicleffi libros licet ab Accademia damnatos, ac eorum Authorem jam mortuum miris laudibus extollebat; ejectis Venceslai Regis opera Catholicis Doctoribus, palam eosdem errores disse-

mina-

minavit in ſuis concionibus ; libris conſignavit, addiditque plures alios quos apud Patres in Synodo Generali ſe defenſurum eſſe jactabat.

Reſpondetur ad *3tium*. Hieronymum de Präga fuiſſe Magiſtrum Artium in Bohemia ac virum laicum ; plures ex erroribus a Joanne Huſs diſſeminatis publice Vir eloquens populum edocuit , atque ob id tum ab Archi Epiſcopo Pragenſi , tum ab Accademia in jus vocatus eſt.

Quæres *27mo*. Quæ ſpecialiter acta ſunt in prædicto Concilio Conſtantienſi ?

Reſpondetur. Acta Concilii Conſtantienſis ad varia Capita reduci poſſunt.

1mo. Lecta Convocationis Bullâ Joannes XXIII promiſit, vovit, ac juravit, ſe ceſſurum Papatui ubi & quoties Concilium judicaret id ad Eccleſiæ pacem fore neceſſarium.

2do. Abſenté Papâ qui ne cogeretur promiſſis ſtare, furtivè Conſtantia diſceſſerat, Concilium ſe agnovit pro Oecumenico , declaravitque ſe poteſtatem â Chriſto immediate habere, cui quilibet , etiam ſi Papalis dignitatis exiſtat, obedire teneatur.

3tio. Prolata eſt depoſitionis Sententia contra Joannem XXIII tanquam contumacem, Schismatis fautorem, perjurii, ſimoniæ, aliorumque gravium criminum reum. Quamquidem ſententiam Joannes ſcripto ratam habuit, ac confirmavit.

4to

4to. Sessione 14ta designatus à Gregorio Procurator, ejus nomine sic locutus est? istud sacrum Concilium Genèrale convoco, & omnia per Ipsum agenda authorizo, & confirmo. Exhibita est deinde ab Imperatore Sigismundo ejusdem Gregorii cessio, quæ unanimi consensu admissa fuit à Synodo, confirmata quoque fuerunt omnia, quæ Idem Gregorius in sua obedientia canonice peregerat.

5to. Cum Petrus de Luna Benedictus XIII in sua obedientia nuncupatus, Papatui cedere noluisset inter Sigismundum Imperatorem, & Concilii Legatos ex una parte, & inter Principes ac Prælatos de Obedientia ejusdem Benedicti ex altera duodecim Capitula, quæ ad Schisma tollendum Narbonæ concordata fuerant probata sunt à Sacra Synodo omnesque ejusdem Obedientiæ tum Clerici, tum Laici ad unionem admissi sunt ac tandem in eundem Benedictum prolata est Sessione 37 definitiva sententia, qua spoliatus est Dignitate Papali, quam obtenderat; ac ab Ecclesia Catholica tanquam membrum aridum peæsciſſus est.

6to. In Octava Sessione, quadraginta quinque Articuli Joannis Wiclefi damnati sunt respective tanquam notorie hæretici, erronei, scandalosi, blasphemi, piarum aurium offiensivi, temerarii, & seditiosi. Editi ab eodem Wiclefo libri, ac tractatus, igne damnati sunt; confirmata etiam fuit censura, quam Doctores

Oxo-

Oxonienſes tulerant in 260 ejusdem Authoris Articulos, in relatos 45 ſaltim quoad Subſtantiam incidentes.

7mo. Seſſione 15 damnati ſunt triginta Articuli Joannis Huſs, quos cum abjurare noluiſſet, juſſu Sacræ Synodi degradatus eſt, ac traditus Sæculari Poteſtati. Probata fuit Communio ſub una tantum ſpecie, ac præcepta non celebrantibus. Damnata quoque fuit tanquam hæretica hæc propoſitio: quilibet Tyrannus poteſt & debet, licitè & meritorie occidi per quemcunque Vaſallum ſuum vel Subditum, etiam per clanculares inſidias, & ſubtiles blanditias vel adulationes, non obſtante quocumque præſtito Juramento, ſeu Confœderatione facta cum eo non exſpectata ſententia vel mandato Judicis cujuscumque. Cujus autem Authoris eſſet ea Propoſitio, Concilium non aperit.

8vo. Hieronymus de Praga qui ſeſſione 19 Joannis Wiclefi, ac Joannis Huſs errorum damnationi ſubſcripſerat, ſubſcriptionem ſuam ſeſſione 21 palam in Synodo revocavit; ob idque mulctatus eſt Excommunicatione, traditus Sæculari brachio, vivus exuſtus eſt.

9no. Seſſione quadrageſima decretum eſt ut non obſtante abſentia Cardinalium Petri de Luna, ad novi Pontificis electionem procederetur Deinde de Conſenſu Cardinalium ſancitum eſt, ut hac vice tantum, illis ad eligendum Romanum Pontificem adjungerentur ſeu Prælati, vela-

vel aliæ honorabiles Perſonæ in ſacris ordinibus conſtitutæ, de qualibet natione in Synodo protunc exiſtentes, quos ſeu quas, quælibet Ipſarum nationum per ſe ad hoc infra decem dies èligeret. Tandem ſeſſione 41 Martinus V. renunciatus eſt Pontifex à triginta Cardinalibus, & triginta Electoribus qui ſimul in Conclave introierant.

Quæres 28. Quidnam actum ſit in Concilio Baſilienſi?

Reſpondetur: ad varia capita reduci poſſunt Seſſiones habitæ in prædicto Concilio.

1mo. Seſſionibus II. III. XVIII. & XXIX. recitata ac corfirmata ſunt duo Capitala de Poteſtate cujuslibet Concilii Æcumenici legitimè congregati, quæ promulgata fuerant Seſſionibus IV & V. Concilii Conſtantienſis. Declaratum quoque fuit quod Synodus Baſilienſis pernullum qvavis Authoritate etiam ſi Papali præfulgeat, diſſolvi, aut ad alium locum transferri, ſeu ad aliud tempus prorogari debuit aut potuit, debet aut poteſt, debebit aut poterit, in futurum absque ejusdem Synodi Baſilienſis deliberatione & Conſenſu.

2do. Seſſione III declaratum eſt: irritam eſſe ejusdem Concilii Baſilienſis diſſolutionem ab Eugenio Papa IV factam, Seſſione XIII editum eſt Decretum citationis adverſus eundem Eugenium Papam. Seſſione XXIX irrita declarata fuit translatio Concilii ab eodem Eugenio

D in

in Urbem Ferrariam. Sessione XXXI Eugenius quod post iteratas monitiones Concilii translationem rescindere detrectasset, declaratus est suspensus ab omni administratione Papatûs, tùm in Spiritualibus, tum in temporalibus. Sessione XXXIV lata est in Eugenium depositionis. Sententia Sessione XXXIX confirmata fuit Amadæi Sabaudiæ Ducis in Papam electio, facta à Cardinalibus, aliisquè ad eam Electionem peragendam specialiter a Concilio deputatis, Cui quidem electioni idem Amadæus consentiens Papatûs insignia sub Felicis V. Nomine sumpsit.

3tio. Sessione IV probata sunt pacta quæ in Ægra Oppido ad Unionem Bohæmorum inter Concilii & eorundem Bohæmorum Nuncios conventa fuerant. Sessione XXII damnatus est libellus Fratris Augustini de Roma Archi Episcopi Nazaræni in quo præter cætera continebatur hæc propositio: *Christus quotidie peccat & ex quo fuit Christus quotidie peccavit.* Declarata est autem scandalosa & erronea in fide, quamvis (ait Concilium) idem Frater Augustinus diceret, se eam non intelligere de Capite Ecclesiæ Christo, sed de membris seu fidelibus, qui cum Christo Capite, unum Christum constituunt. Sessione XXX definitum est fideles sive Laicos sive Clericos, non celebrantes, non adstringi ex Præcepto Domini ad Communionem sub utraque Panis & vini specie: Sancitum est quoque consvetudinem communi-

municandi ſub una tantum ſpecie, haberi debere pro lege, quam nemini liceat immutare, ſine Eccleſiæ Authoritate. Seſſione XXVI actum eſt de Conceptione B. Mariæ Virginis declaratumque fuit, doctrinam qua aſſeritur Virginem Deiparam fuiſſe ſemper immunem ab originali & actuali Culpa eſſe approbandam, tuendam, amplectendam tanquam piam & conſonam Cultui Eccleſiaſtico, fidei Catholicæ, rectæ rationi, & Sacræ Scripturæ.

Quæres XXIX: quid nam actum ſit in Concilio Florentino?

Concilium Florentinum quod Ferrariæ incepit die 9 Aprilis Anno 1438 continuatio fuit Concilii Baſilienſis nempe (ut ſuperius obſervatum eſt (ſanior Concilii Baſilienſis pars decreverat Concilium transferri debere aut Ferrariam, aut Utinum aut in alium locum Summo Pontifici ac Græcis magis accommodum. Sanioris illius partis decretum confirmavit Eugenius Bulla quæ incipit; *Doctoris Gentium* indixitque Ferrariam pro loco in quo Seſſiones haberentur. Verum cum poſtea Peſtis Ferrariæ graſſaretur in eaque Urbe per annum integrum Græci cum Latinis commorati fuiſſent, Eugenius Concilium Florentiam tranſtulit.

Acta vero Concilii Florentini continent *imo* varias collationes ac diſputationes habitas inter Græcos & Latinos de Proceſſione Spiritus S. à Patre & Filio, de particula *Filioque* à La-

cinis addita Symbolo; de Consecratione Azymi aut fermentati panis, de Purgatorio, de Primatu Romani Pontificis. Continet 2do Concilii definitionem seu Capita quæ definita sunt post disputationes quæ per annum Ferrariæ & per quatuor Menses Florentiæ Græcos inter & Latinos habitæ sunt: Duodecim nimirum ex Græcis, duodecim etiam ex Latinis sive Præsules, sive Theologi, selecti fuerant; qui in sessionibus de rebus circa quas Orientales ab Occidentalibus diffidebant disputarent, inter illos eminebant præ cæteris Bessarion Niceæ, Marcus Ephesiorum, Isidorus Ruthenorum Archi Episcopi; inter istos vero Julianus Cardinalis Sanctæ Sabynæ qui à Concilio Basiliensi cui præfuerat post sessionem XXVI ad Eugenium Papam accesserat, Nicolaus Albergattus è Carthusianorum Ordine ad Cardinalitium evectus, Joannes de Monte nigro Visitator Prædicatorum in Provincia Longobardiæ.

Quæres XXX. Quid contineat Synodi definitio edita post disputationes ac Collationes quæ fere per sexdecim Menses, sive Ferrariæ sive Florentiæ, Græcos inter & Latinos habitæ fuerant?

Respondetur definitam fuisse imo Spiritus S. à Patre Filioque Processionem; *in Nomine igitur Sanctissimæ Trinitatis Patris, Filii, & Spiritus Sancti* (inquit Eugenius Papa, qui Concilio præerat) *hoc sacro universali approbante*

bante Florentino Concilio definimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Christianis credatur, & suscipiatur, sic que omnes profiteantur, quod Spiritus Sanctus ex Patre & Filio æternaliter est, & essentiam suam suumque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio, & ex utroque æternaliter tanquam ab uno principio & in unica spiratione procedit. Addit Eugenius illi definitioni non esse contrarios textus, quibus Patres asseruerunt, Spiritum Sanctum ex Patre per Filium procedere: *quod S. Doctores & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur, Filium quoque esse, secundum Græcos quidem Causam, secundum vero Latinos Principium Subsistentiæ Spiritus S. sicut & Patrem.* Reddit rationem cur Spiritus Sanctus à Filio non minus quam à Patre procedat: *& quoniam omnia quæ Patris sunt Pater Ipse Unigenito filio suo gignendo dedit, præter esse Patrem hoc ipsum, quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter habet, à quo etiam æternaliter genitus est.* Definitum fuit 2do Particulam *Filioque* merito additam fuisse Symbolo: *definivimus insuper* (inquit idem Eugenius) *explicationem verborum illorum Filioque, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licite ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.*

Definitum fuit *tertio:* Valere Consecrationem sive in Azymo, sive in fermentato Pane: *item in Azymo sive fermentato Pane triticeo, Corpus Christi veraciter confici, Sacerdotesque in alterum Ipsum Domini Corpus conficere debere unumquemque scilicet, juxta suæ Ecclesiæ, sive Occidentalis, sive Orientalis consvetudinem.*

Definitum fuit *4to* Animas piorum qui plene pro peccatis in hac vita non satisfecerint, in altera pænis purgatorii purgari, antequam DEI visione fruantur: *item si vere pænitentes in Dei Charitate Decesserint, antequam dignis pænitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pænis purgatorii post mortem purgari.* Addit prodesse pro eis oblatas preces: *& ut a pænis hujusmodi releventur prodesse eis fidelium Vivorum Saffragia Missarum scilicet Sacrificia, Orationes, & Eleemosynas, & alia pietatis Officia, quæ à Fidelibus pro aliis Fidelibus fieri consveverunt, secundum Ecclesiæ Instituta.*

Definitum est *5to.* Animas plene in hac vita purgatas, statim post mortem videre DEUM intuitivè: *illorumque animas, qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam in currerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in suis Corporibus, vel eisdem exutæ corporibus prout superius dictum est sunt purgatæ in Cælum mox reci-*

recipi, & intueri clare Ipſum DEUM trinum & unum, ſicuti eſt; pro meritorum tamen diverſitate alium alio perfectius.

Definitum eſt *6to.* Eos qui in ſtatu peccati mortalis ſive originalis, ſive actualis, moriuntur ſtatim in Infernum torquendos deſcendere: *illorum autem animas quæ in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.*

Definitum eſt *7mo.* Romanum Pontificem jure divino habere Primatum in omni Eccleſia, *item definimus, Sanctam Apoſtolicam Sedem & Romanum Pontificem in univerſum Orbem tenere Primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe Beati Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiusque Eccleſiæ Caput, & omnium Chriſtianorum Patrem ac Doctorem exiſtere, & Ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, ac gubernandi univerſalem Eccleſiam à Domino Noſtro JESU Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in geſtis Æcumenicorum Conciliorum & in Sacris Canonibus continetur.*

Definitum eſt *8vo.* Servari debere jura quæ Canones aliis Patriarchis conceſſerunt: *renovantes inſuper ordinem traditum in Canonibus cæterorum Venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Conſtantinopolitanus ſecundus ſit*

post Sanctissimum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Jerosolymitanus, salvis videlicet privilegiis omnibus & juribus eorum.

In descriptam hactenus Synodi definitionem:

Notandum est *imo* Hæresim de processione Spiritus Sancti à solo Patre; sæculo nono inventam fuisse à Photio, qui rebellaverat in Ecclesiam Romanam, à qua deiectus fuerat à Pontificatu, quem vivente Ignatio Constantinopolitano Patriarcha invaserat.

Notandum *secundo* Patres Græcos cum dixerunt Patrem esse causam Spiritus Sancti, nomine *Causæ* non intellexisse Causam strictè sumptam sed latè tantum, seu quatenus sumitur pro eo omni, à quo alius summit suum esse, sive sit esse independens, ut est esse Spiritus Sancti, sive dependens ut est esse Creaturarum respectu DEI.

Notandum *3tio.* Quod licet Græci in Concilio Florentino probaverint particulam *Filioque* Symbolo à Latinis insertam, eam tamen suo Symbolo nusquam etiam post Synodum inseruerint; de *additione* (inquiunt Græci Sessione XXV editionis Labæanæ Pagina 498.) *nos illam nunquam admittemus, sed eam vobis in vestris Ecclesiis habere permittimus, non autem in orientalibus.* Rationem qua Græci nitebantur, ibidem legere est.

Notan-

Notandum *4to.* Græcos admififfe femper Purgatorium, quod admittunt Latini; fed cum hoc difcrimine, quod Latini paffim credant animas in purgatorio exiftentes, ignæ torqveri, Græci vero velint purgatorium effe locum caliginofum in quo animæ triftitia quidem ac mærore afficiantur, fed tamen igne non torqueantur, verum circumftantia ea ad fidem non pertinet, unde eam Synodi definitio non recenfet, indifferens ipfismet Græcis vifa eft: *medias autem* (inquiunt loquentes de animabus iis, quæ in hac vita plenè pro peccatis non fatisfecerunt) *effe in loco tormentorum, fed five ignis fit, five caligo ac urbo, five quid aliud non contendimus.* Leguntur ea Græcorum verba Seffione XXV. paulo ante Synodi definitionem.

Notandum *5to* Concilium Florentinum primam effe Synodum Oecomenicam in qua expreffe definitum eft; animas pias quæ in hac vita aut in altera plene fatisfecerint, ftatim ac fine mora frui intuitiva DEI vifione. Illi definitioni occafione fuerunt verba quorundam Græcorum, qui docuerunt animas de quibus agitur, non fore beatas, nifi poft Corporum Refurrectionem. Non erraverunt tam cum millenariis nempe (ut legitur Seffione XXV.) id de perfecta beatitudine, quæ tum ad animam tum ad Corpus pertinet, intellexerant.

Notandum *6to.* Florentinam Synodum definitionem quam loco 6to retulimus favere eorum Theologorum Sententiæ quibus placet infantes non recepto Baptismate moriuntur igne torqueri; nempe vult eos in eundem locum descendere, in quo adulti igne torquentur.

Notandum *7mo.* Ad fidem non satis esse, ut quis credat Romanum Pontificem habere Primatum in tota Ecclesia sed præterea requiri, ut credat Primatum quem habet, *juris esse divini* in quo autem positus sit ille Primatus, quo sensu Romanus Pontifex plenam habeat potestatem regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam, Synodus Florentina peti vult, ex gestis ac Cononibus Oecumenicorum Conciliorum: quem *admodum etiam* (inquit) *in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in saris Canonibus continetur.*

Quæres *31mo.* Quænam Florentinam Synodum subsecuta sunt?

Respondetur *1mo.* Latini post finitam Synodum Græcis proposuêre varias quæstiones inter quas istæ præcipuum tenent locum? *Quare Episcopi non inungunt Sacro Chrismate, sed Sacerdotes cum hoc Pontificibus sit datum.* — *Quare non contenti estis Domini verbis: Accipite & comedite, sed postea dicitis; & fac quidem panem hunc pretiosum Corpus Christi tui, & transmutans ea Spiritu Sancto tuo. Amen, Amen, Amen.* — *Quere Conjugia*

 dire-

dirimitis dicente Domino: quos Deus conjunxit homo non separet. — Qua de Causa non eligitis hic Patriarcham. Græcorum ad eas quæstiones responsa non referuntur in actis Concilii sed Latinis probata fuisse, fidem faciunt hæc eorundem actorum verba: *Hæc à Latinis objecta Mitylenensis Canonice omnia legitimeque dissolvit præter quam duo, de quibus Papa significavit Imperatori: cur scilicet Matrimonia dirimantur & Patriarcha non eligatur.* Hinc patet Latinos probasse praxim Græcorum, apud quos Presbyteri tanquam Ministri extraordinarii conferunt Confirmationis Sacramentum. Patet iterum, eorundem Græcorum praxim circa indissolubilitatem matrimonii in casu adulterii, licet à Latinis minime probatam, non habitam fuisse tanqvam apertam hæresim, neque enim si tanquam hæresis aperta apud Latinos habita fuisset, Latini cum Græcis eam hæresim aperte profitentibus unionem absolvissent.

2do. Post solutam Florentinam Synodum, quatuor post Græcorum discessum mensibus, decimo nimirum Kalendas Decembris Anno 1439 promulgatum est Eugenii Decretum pro instructione Armenorum, quod incipit: *exultate DEO Adjutori nostro.* In eo autem Decreto Eugenius Armenis pro regula tradidit: *1mo* Symbolum Constantinopolitanum cum particula *Filioque* quæ ipsi deinceps inserta fuit ab

Eccle-

Ecclesia Romana. Tradidit *2do* Definitionem quarti universalis Concilii Chalcedonensis, in quinto postea & sexto universalibus Conciliis renovatam, de duabus naturis in una Christi persona. Tradidit *3tio* Definitionem de duabus voluntatibus duabusque Christi operationibus in Sexto Concilio generali promulgatam. Tradidit *4to* universales omnes Synodos, quæ legitime celebratæ fuerant, seu cum Armenii Nicenam 1mam Constantinopolitanam 1mam & Ephesinam 1mam tantum Synodos admitterent, Eugenius decrevit, ut non solum tres dictas Synodos, sed & Chalcedonensem & alias universales Authoritatæ Romani Pontificis legitime celebratas sicut & cæteri fideles reverenter susciperent. Tradidit *5to* Ecclesiæ Romanæ Praxim circa Septem novæ legis Sacramenta. Tradidit *6to* Compendiosam illam fidei regulam, quæ incipit: *Quicunque vult salvus esse.* Tradidit *7mo* Decretum unionis cum Græcis consummatæ in Concilio Florentino pridie nonas Julii Anno 1439 quodque incipit: *Lætentur Cæli terra.* Tradidit *8vo* usum Ecclesiæ Romanæ circa dies quibus Festivitates Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis, Nativitatis Beati Joannis Baptistæ, & consequenter Nativitatis & Circumcisionis Domini Nostri JESU Christi, ac Præsentationis ejusdem in templo, seu Purificationis Beatæ Virginis Mariæ, celebrari debeant.

Circa

Circa relatum Eugenii pro Armenis decretum:

Notandum *1mo.* Ipſum non fuiſſe editum, quamdiu Florentinum Concilium erat Oecumenicum, cum enim promulgatum eſt, jam tota Orientalis Eccleſia Florentiâ diſceſſerat; ac proinde Patres Occidentales qui Florentiæ remanſerant, non repræſentabant univerſalem Eccleſiam. Nec obeſt, quod ipſe Eugenius declarat, decretum pro Armenis editum fuiſſe; ſacro approbante Concilio Florentino, nam id intelligitur de Concilio Occidentalium, qui cum Eugenio remanſerant Florentiæ, non autem de Concilio quod tum eſſet Oecumenicum. Confirmatur ex ipſa Decreti inſcriptione comparata cum inſcriptione decreti unionis Græcorum. Iſtud inſcribitur: *definitio Sanctæ Æcumenicæ Florentinæ Synodi*; illud vero: *decretum Eugenii Papæ IV.*

Notandum *2do.* Inter Theologos non eſſe omnino certum, an Sacramento ordinis materiæ ac formæ quæ in illo decreto recenſentur ſint eſſentiales, an accedentales tantum Probabilius nobis ſentire videntur, qui contendunt accidentales eſſe, neque enim veriſimile eſt, Eugenium voluiſſe id ſtatuere ex quo ſequeretur irritas eſſe ordinationes Græcorum, quibus eum ſacro approbante Concilio, ſtrictiſſimam unionem ſanciverat; nempe Græci in conferendis Ordinibus ſola manuum impoſitione, ac oratio-

ne

ne non adhibita aliqua instrumentorum porrectione, aut recitatis formis absolutis, quæ in Decreto sequuntur, usi sunt semper & nunc etiam utuntur. Eugenius eo in Capite, ac in pluribus aliis quorum ibidem fit mentio, Armenos ad Latinorum usum ac praxim adducere voluit.

Notandum *3tio.* Armenos amplexos fuisse errorem Eutychetis, duas in Christo naturas in unam confundentis, unde Eugenius merito eis injunxit; ut præter Synodos Nicenam 1mam, Constantinopolitanam 1mam, Ephesinam 1mam, reciperent quoque Chalcedonensem, ac scripta Leonis Magni, qui Nestorii & Eutychetis oppositas hæreses in Synodica ad Flavianum Epistola confixerat.

3tio. Quamvis felix fuerit exitus Concilii Florentini, eventum tamen postea habuit diversum, seu diu non stetit sancita Græcos inter & Latinos unio. Nam *1mo* (ut scribit Nicolaus Papa V. in literis, quas ad Constantinum Imperatorem Joannis Paleology Fratrem dedit) Joanis ipsius, quo præsente celebratum est Concilium nimio erga res Civiles studio factum est, ut unitatis negotium ad optatum finem non pervenerit. *2do.* Unionis firmitatem impediit Marcus Ephesius, qui cum Florentiæ unus ex Græcorum omnium Episcoporum numero se se segregasset, ac pertinaciter perstitisset in opinione quam semel imbiberat noluissetque Concilii

defi-

definitioni subscribere redux in Patriam scriptis adversus sacram Synodum variis Epistolis impedimento fuit, ne Græci antiqua Schismatis consvetudine male affecti unitatem amplecterentur. Hinc factum est, ut præter eos Patres orientalis Ecclesiæ qui Synodo interfuerant, Græci nunquam hoc generale Concilium receperint. *3tio* Eandem unionis firmitatem impedierunt Turcæ, qui paucis post Concilium Florentinum annis Græcos & Imperio & Libertate spoliarunt.

Quæres 32*do*. Quidnam actum sit in Concilio Tridentino?

Respondentur: Concilium Tridentinum ab Anno 1545 usque ad annum 1563 sub tribus Romanis Pontificibus Paulo III, Julio III, & Pio IV celebratum est. Nemini dubium est quin a Romano Pontifice coactum sit; nempe Pauli Papæ III Bulla indictionis ejusdem Concilii actis, præfixa legitur, data Romæ XI Calendas Junii Anno 1542. Certum est quoque eidem Concilio Romanos Pontifices præfuisse singulis nimirum Sessionibus fit mentio Legatorum qui eorum locum tenuerint: *sacro sancta Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitimè congregata in ea præsidentibus tribus Apostolicæ Sedis Legatis*, Verba sunt quibus singulæ fere Sessione incipiunt.

Prænominatum Concilium celebratum est *1mo* ad confirmandum fidem contra Lutheri,

Zvin.

Zvinglii, Calvini, ac plurium aliorum hæreticorum errores. 2do ad restituendam Ecclesiæ disciplinam, quam bella ac hæreses plurimum labefactaverant: *placet ne vobis* (verba sunt Decreti 1mæ Sessionis) *ad extirpationem hæresum ad pacem & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri & Populi Christiani, decernere & declarare, sacrum Tridentinum & Generale Concilium incipere & inceptum esse.*

Quæres 33tio. Quinam fuerant Lutherus, Zvinglius, Calvinus, & Annabaptistæ, qui tunc Ecclesiam vexarunt & contra quos Concilium Tridentinum celebratum est?

Respondetur 1mo. Martinum Lutherum Islebii in Saxonia natum esse, Anno 1483 Augustinensium Ordini in Cænobio Erfordiensi ætatis anno vigesimo secundo nomen dedit. Anno 1508 Vittenbergam translatus, post actus Academicos quibus acre & vehemens ingenium probaverat Doctoratûs Lauream consecutus est. Anno 1517 occasione indulgentiarum quas Leo Papa X concesserat, & quarum promulgationem omissis præter consvetudinem Augustinensibus commissa fuerat Fratribus Ordinis Prædicatorum, scripsit 1mum contra indulgentiarum abusum, deinde contra ipsasmet indulgentias, Purgatorium, Sacramentorum virtutem, justificationem, aliaque capita quæ in Bulla Leonis adversus Lutherum edita, legere est. Intelligens se brevi Romæ damnandum die 28 Novem-

vembris Anno 1517 à Summo Pontifice non recte consulto provocavit ad futurum Concilium legitime ac in loco tuto congregandum, ubi Leo Papa X Anno 1520 unum supra quadraginta illius Articulos damnasset, Lutherus eosdem Articulos triplici Libello defendit; Priorem inscripsit; *adversus execrabilem Bullam Antichristi*, Alterum: *assertio Articulorum à Leone X damnatorum*: Tertium: *Articuli Martini Lutheri, quare damnati sint*. ab eo tempore in pejus profecit semper, ac tandem tum Religionis, tum Fidei jugum excussit. Mortuo Friderico Saxoniæ Duce, qui prætensæ Reformationi faverat monialem *Catharinam de Borê* ex Monasterio raptam duxit in Matrimonium obiit Islebii Anno 1546 die 17 Februarii.

Respondetur *secundo* Huldricum Zvinglium Urbis Tigurinæ apud Helvetios Parochum, adversus indulgentias & Romani Pontificis primatum Anno 1519 prædicare cæpisse, Articulos sexaginta de Indulgentiis, de justificatione, de Sacramentis ac aliis per multis Capitibus, Tigurinus Magistratus in Conventu publico propugnatos probavit, dixitque ne quis adversus illos quidquam auderet asserere, postea vero prohibita fuit Missa, abrogati Ecclesiæ ritus, ac invecta prætensa reformatio quæ jam temporis apud Helvetios protestantes obtinet. Zvinglius in acie contra Catholicos pugnans, interfectus est, die 11ma Octobris Anno 1531.

Respondetur *tertio:* Joannem Calvinum Novioduni sexto idus Julij Anno 1509 ex Catholicis Parentibus in lucem prodiisse. Anno 1524 apud Bituricas ubi Andream Alciatum Jurium Professorem audiit, iniit amicitiam cum Melchiore Volmaro Græcarum literarum Professore; à quo erroris Lutherani rudimenta edoctus, eum in Castellis ac pagis disseminare cepit, Anno 1535 ætatis vigesimo sexto Basileæ quo se rcceperat territus Francisci primi Francorum Regis edictis adversus Novatores latis, libros promulgavit, quos inscripsit: *institutiones Religionis Christianæ.* Paulo post Genevam. quæ non ita pridem agentibus Farello Wapinsensi & Petro Viseto ex Agro Bernensi ad Sacramentarios expulsis Episcopo ac Clero defecerat, Argentorati uxorem duxit êx Concilio Buceri præcipui illius urbis sacramentariorum ministri, ibique Theologum per aliquot annos egit. Genevæ mortuus est die 26 May Anno 1564 natus menses decem supra annos quinquaginta quatuor.

Respondetur *4to.* Annabaptistæ Anno 1522 prodierunt Authore Nicolao Storkio Silesio qui primum Luthero adhæsit; sed postea jactans acceptas per Michaëlem Archangelum insolitas revelationes, Sectam excogitavit singularem. Præcipua Annabaptistarum dogmata hæc sunt: parvulis quod fidem profiteri non possint, non prodesse Baptismum; parvulos cum adoleverint

ite-

iterum, baptiſandos eſſe; Magiſtratus cum omnes in Republica ſint æqvales abjici debere. In omnibus fere aliis Capitulis Sacramentariorum errores profitebantur. Adverſus illos ſimilesquè hæreticos, habita eſt Tridentina Synodus, quæ illorum errores poſt diligens examen proſcripſit.

Quæres 34*to*. Quænam ſpecialiter acta ſint in Concilio Tridentino!

Reſpondetur: Acta Concilii Tridentini continentur viginti quinque Seſſionibus, quarum undecim priores habitæ ſunt ſub Paulo III, Sex ſub Julio III, reliquæ ſub Pio IV. Specialia tamen definita ſunt Seſſione VI & Seſſione VII. Nam Seſſione VI.

Definitum fuit *primo* cum actum fuerit de juſtificatione naturam & legem ſatis non eſſe ad juſtificationem ſed neceſſaria eſſe merita Chriſti, qui licet pro omnibus mortuus ſit, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt; ſed ii tantum, quibus meritum paſſionis ejus communicatur.

Notandum: aliud eſt ſufficientia mortis Chriſti, aliud illius applicatio; illa ad omnes omnino ſpectat, iſta vero ad eos tantum, quibus per gratiam actu datam meritum paſſionis illius communicatur.

Definitum fuit *ſecundo* Adultos quibusdam actibus fidei nimirum, Spei, Charitatis, timoris, ad juſtificationem præparari.

Notandum *primo.* Lutherus contrarium ſenſerat, docuerat enim omnes actus qui juſtificationem præcedunt eſſe peccata.

Notandum *ſecundo.* Quæ Concilium hic definit de actuum fidei, ſpei, & charitatis neceſſitate ad Cathecumeni juſtificationem, locum etiam habent in lapſi juſtificatione in Sacramento pœnitentiæ recipienda.

Notandum *tertio.* Fidem explicitam in Chriſtum neceſſariam eſſe neceſſitate medii, probant hæc Cap. 6. Verba. *Credentes vera eſſe, quæ divinitus revelata & promiſſa ſunt atque illud imprimis, à DEO juſtificari impium per gratiam ejus, per Redemptionem quæ eſt in Chriſto Jeſu.*

Definitum fuit *tertio.* Hominis juſtitiam eſſe homini intrinſecam ac inhærentem.

Notandum *primo.* Lutherus voluit eſſe extrinſecam tantum nempe per non imputationem peccatorum, quorum reatus remaneat in viris etiam ſanctiſſimis.

Notandum *ſecundo.* An ea juſtitia inhærens, ſit donum à Charitate infuſa diſtinctum; non definit Sacra Synodus: imo ne definire videretur, juſtitiam in hærentem, tum gratiæ, tum doni, tum etiam Charitatis nomine appellat. Expreſſè quoque non definit, an ea juſtitia ſit ipſemet actus Charitatis Dei ſuper omnia antea elicitus, & virtualiter remanens, an vero habitus ab illo actu diſtinctus.

Defi-

Definitum fuit *quarto*. Eo ſenſu impium per fidem juſtificari, quod fides ſit humanæ ſalutis initium addit, ideo etiam impium juſtificari gratis, quia nihil eorum quæ juſtificationem præcedunt, ipſam juſtificationis gratiam promeretur.

Definitum fuit *quinto*. *Ad* juſtificationem impii non requiri ut impius certo credat, ſe abſolutum & juſtificatum eſſe.

Notandum eſt contra tum Lutheranos, tum Calviniſtas, quibus placet per illum ſolum actum, impium juſtificari. Eum autem actum vocant actum fidei de miſericordia ſpeciali, ſeu actum per quem impius credit ſibi applicari miſericordiam, quam Deus in genere credentibus pollicitus eſt. Concilium rationem reddit, cur actus ille non ſit neceſſarius *cum* (inquit) *nullus ſcire valeat certitudine fidei, cui non poteſt ſub eſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum*. Ambroſius Catharinus in Congregationibus ante publicam ſeſſionem habitis aſſeruerat, juſtum poſſe ſcire ſe gratiam Dei eſſe conſecutum, fide divinâ. Cui tamen falſum ſubeſſe poſſet eo quod non eſſet Catholica, ſeu circa Articulum, quem ut à DEO revelatum Eccleſia proponeret; eo fere modo (inquiebat) quo Presbyter credit parvulum quem baptiſavit juſtitiam conſecutum eſſe. Dominicus Soto poſt habitam ſeſſionem ſcripſit Catharini eo in capite ſententiam à Concilio proſcriptam fuiſſe. Ca-

tharinus è contra edita Apologia conatus est ostendere eam etiam post sessionem in integro stare. Vide Palavicinum hist. libro octavo Cap. 12.

Definitum fuit *sexto.* Mandata Dei homini justificato non esse ad observandum impossibilia.

Notandum *primo.* Est contra Lutherum & Calvinum qui contenderant, mandata Dei esse impossibilia, justo adjuto gratia etiam efficacissima, unde concluserant justum inquolibet opere, eo etiam quod ex gratiæ auxilio præstiterit, saltem venialiter peccare, quia concupiscentiæ venenum (inquiebant) singulas illius actiones inquinat. Concilium confirmat definitionem ex Augustino, qui asserit mandatorum possibilitatem contra Manichæos, qui docebant ideò ea esse impossibilia, quod in homine esset natura mala, opus principii neqvam, ratione cujus peccatum vitari non possit. Confirmat iterum ex eo, quod cum justi sint filii Dei, adjuti actuali gratia Deum diligant, ac proinde servent mandata,

Notandum *secundo.* Hæc verba quæ Concilium ex Augustino laudat, *jubendo monet & facere quod possis & petere quod non possis.* Supponunt aliquibus justis, iis etiam, qui (cum orent) gratia sufficiente seu excitante moventur, possibile non esse præceptum ea possibilitate

quæ

quæ complectitur omnia auxilia, quæ necessaria sunt, ut præceptum actu servetur.

Notandum *tertio*. Eadem verba supponunt quoque præter gratiam excitantem, seu (ut nunc loquuntur) præter sufficientem requiri aliam, ad actu operandum quam omnes justi non habent, si enim eam haberent, frustra eam â DEO peterent.

Notandum *quarto* Hæc verba: *adjuvat ut possis* quæ non sunt Augustini sed Concilii eam gratiam significant quam justi petere jubentur: *petere quod possis*; ac proinde cum justi, ut mox dictum est, non petant gratiam possibilitatis, cum supponantur eam jam habere sed actionis, hoc est non petant sufficientem, sed efficacem, de efficaci non autem de sufficiente intelliguntur hæc verba: *adjuvat ut possis*. Nec obstat hæc vox *possis* qua Concilium utitur, nempe intelligitur (ut jam observatum est) de potentia secundum tritum ac grammaticalem loquendi modum sumpta, hoc est de potentia quæ complectitur ea omnia, quæ necessaria sunt ut præceptum actu & defacto servetur.

Definitum fuit *septimo*. Justos non peccare in iis actibus, in quibus suam socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, mercedem quoque intuentur æternam.

Notandum, Merces illa vel est DEI visio, ac amor perfectus, vel efectus, qui ex illa vi-

ſione, & ex illo amore ſequntur, pax nimirum & gaudium. Si primum, actus ille eſt actus ſpei ſimul, ac veræ Charitatis, ſpei quidem quatenus eſt expectatio boni abſentis & ardui; Charitatis vero, quatenus eſt deſiderium unionis cum objecto amato; ac proinde actus ille tum in ſpecie, tum in individuo, bonus eſt ac pius. Si *ſecundum*, Actus quidem erit bonus in ſe, quia licitum eſt pacis internæ deſiderium, ſed in individuo imperari debebit à Charitate, ſeu in gloriam DEI ultimo referri; idquè non obſcure ipſamet Sacra Synodus innuit: *cum hoc* (inquit) *ut imprimis glorificetur DEUS, mercedem quoque intuentur æternam.*

Definitum fuit *octavo.* Neminem usque adeo præſumere debere, ut certo ſtatuat, ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum.

Notandum *primo.* Eſt contra Calvinum, qui ex una parte aſſeruit Deum non alios qvam prædeſtinatos juſtificare; ex alia, impium juſtificari per actum quo certo credit ſibi peccata non imputari.

Notandum *ſecundo.* Concilium vocat prædeſtinationem ad gloriam *arcanum myſterium;* ac proinde ſupponit illam eſſe omnio gratuitam, hoc eſt, independentem â prævïſis pietatis operibus; neque enim Arcanum erit Myſterium ſi operum cum gratia verſatili faciendorum prævïſionem ſupponat.

Deſi-

Definitum fuit *nono.* Perſeverantiam eſſe DEI donum, qvod nemo certo ſibi polliceri poſſit.

Notandum *primo.* Igitur perſeverantia non eſt poſita in conſenſu, quem voluntas præbeat gratiæ verſatili; à nobis enim, non à DEO eſt ille conſenſus. Præterea Deus, qvantum eſt in ſe omnibus juſtis perſeverantiam largiretur; daret enim id omne, qvod ex parte ſui eſſet neceſſarium ad actu perſeverandum: perſeverantia falſo diceretur, *magnum donum;* nempe nihil ex parte Dei diceret, quod aliæ gratiæ non complectantur.

Notandum *ſecundo.* Ea concilii definitio eſt contra Calvinum cui placet juſtificationem poſitam eſſe in actu, quo quis credat ſe eſſe de juſtificatorum, ac proinde ſecundum ipſum de Prædeſtinatorum numero; in illius nimirum ſiſtemate ſoli Prædeſtinati Juſtitiam in tempore conſeqvuntur.

Definitum fuit *decimo.* Non ſolo infidelitatis peccato, ſed etiam qvovis alio mortali, acceptam juſtificationis gratiam amitti.

Notandum *primo.* Eſt contra Lutheranos & Calviniſtas; Scilicet contendunt juſtificationem eſſe poſitam in non imputatione peccatorum; at (ex ipſis) Deus nusqvam hominibus prædeſtinatis imputat peccata, quantumcunque ſint gravia.

Notandum *ſecundo.* Nomine infidelitatis Lutherani & Calviniſtæ non intelligunt, aut Apo-

ſtaſiam â Fide Catholica, aut actum aliquem contra illam fidem; ſed intelligunt actum qvo quis deſineret credere (quod tamen putant eſſe impoſſibile) peccata ſibi non imputari.

Definitum fuit *undecimo.* Juſtificatis hominibus ſi in Juſtitia perſeveraverint, vitam æternam deberi tanquam veram mercedem, quæ ob id eis ſub ea ratione proponi debet.

Notandum *primo.* Contrarie negarunt Lutherani & Colviniſtæ contendentes, pia juſtorum opera, coram Deo nihil aliud eſſe, quam ſordes & inquinamenta.

Notandum *ſecundo.* Si omnibus juſtificatis vita æterna proponi debeat tanquam merces, agere intuitu mercedis æternæ, non eſt imperfectorum tantum hominum (ut volunt illuminati quidem) ſed etiam perfectorum. Ad pleniorem intelligentiam eorum quæ huc usquè a Concilio deſinita retulimus, vide Canones quibus idem Concilium oppoſitos Fidei Catholicæ errores proſcribit.

Seſſione VII. Concilium Tridentinum de Sacramentis agit.

Definitum fuit *primo.* Sacramenta novæ legis fuiſſe à Jeſu Chriſto inſtituta.

Notandum: Non dicit omnia à Chriſto *immediate* inſtituta fuiſſe ne damnaret Scholaſticos quibus placet Apoſtolos accepta tamen à

Chri-

Christo potestate instituisse Confirmationem & Extremam unctionem addit ea nec esse plura, nec pauciora quam septem.

Notandum: Est contra Lutherum, qui inter Sacramenta proprie dicta recensuit tantum Baptismum, Eucharistiam & Pænitentiam: est etiam contra Calvinum, qui axceptis Baptismo Eucharistia & Ordine non alia admisit: est quoque contra Zvinglium, qui Sacramentorum albo inscripsit Baptismum tantum & Eucharistiam.

Definitum fuit *secundo.* Sacramenta novæ legis continere ac conferre gratiam ex opere operato semper & omnibus, quantum est ex parte DEI.

Notandum *primo.* Est contra recentiores omnes hæreticos, qvibus placet Sacramenta esse Sigilla gratiæ independenter ab eis acceptæ, seu esse mera signa extrinseca, qvibus homines utuntur, ut se se confirment in fide hoc est persvasione acceptæ per Christum Justitiæ.

Notandum *secundo.* Concilium non agit Sacramenta gratiam continere *physice aut moraliter*; nempe utrumque in Scholis disputatur.

Notandum *tertio.* Illæ voces: *ex opere operato* innuunt discrimen Sacramentorum veteris legis à Sacramentis novæ legis; illa enim gratiam conferebant ex opere operantis, seu ex vi dispositionum, quæ erant & in ministro, & in subjecto, ista vero ex vi applicationis for-

mæ

mæ ſupra materiam modo tamen ſubjectum debite præparatum ſit.

Notandum *quarto* In hæreticorum ſiſtemmate Sacramenta habent ſuum effectum in ſolis juſtificatis, quia (ex ipſis) ſunt ſigna extrinſeca, ac confirmativa fidei, quæ jam ſubjectum ſuum juſtificaverit.

Definitum fuit *tertio*. Tria Sacramenta, non autem omnia, producere characterem.

Notandum *primo* Damnantur hæretici recentiores qui Sacramentis nullam prorſus efficientiam tribuunt.

Notandum *ſecundo*. Non definitur in quo poſita ſit characteris natura: par fuit; ut id Theologorum ſcholis permitteretur.

Notandum *tertio*. Concilium non diſtingvit inter Sacramenta, aut in Eccleſia per Catholicos miniſtros, aut in hæreſi per hæreticos collata; de utrisque igitur canon intelligi debet.

Definitum fuit *quarto*. Chriſtianos omnes in verbo & omnibus Sacramentis adminiſtrandis non habere poteſtatem.

Notandum *primo*. Contrarium docuerat Lutherus, ut poteſtatem qua contra Romanam Eccleſiam Altare erexerat, in tuto poneret; voluit tamen ratione ſcandali omnium Sacramentorum adminiſtrationem ſingulis fidelibus permitti non debere.

Notan-

Notandum *secundo.* Cum omnes Christiani valide administrent Baptismum, merito Concilium dixit *in omnibus Sacramentis.*

Definitum fuit *quinto.* In Ministris dum Sacramenta conficiunt & conferunt, requiri intentionem faciendi quod facit Ecclesia.

Notandum *primo.* Ecclesia unum tantum facit cum per Ministros suos Sacramenta conficit; nempe formam cum materia conjungit; satis est ergo ut minister intentionem habeat eam conjungendi, eam vero intentionem semper habet qvoties defacto seriè & liberè eam conjungit; neqve enim potest serio eam conjungere, nisi habeat intentionem conjungendi.

Notandum *secundo.* Lutherus quem Concilium damnare proposuit, contendebat, satis esse formæ cum materia conjunctionem, quæ etiam exterius mimice fieret: nec mirum nempe in illius sistemmate sacramentis mimice etiam exterius datis, qvilibet uti potest tanquam signis, quibus suam de justificatione fidem faciat sibi certam.

Notandum *tertio.* Concilium non dicit requiri *totam* intentionem, quam Ecclesia sibi proponit, nec enim ad Sacramenti valorem reqviritur, ut Minister habeat intentionem conferendi effectum Sacramenti; sed dicit reqviri intentionem *saltem faciendi quod facit Ecclesia,* hoc est (ut dictum est) serio conjungendi formam cum materia; ex illa nimirum conjun-

ctione

ctione velit nolitve minister resultat Sacramentum, quod Christus instituit.

Definitum fuit *sexto*. In solemni Sacramentorum administratione, non licere cuique ministro omittere, aut contemnere, aut mutare receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus.

Notandum *primo*. Solemnis est administratio, quoties minister non arctatur imminente subjecti morte.

Notandum *secundo*. Quale sit peccatum omissio ritûs, pendet ex gravitate, aut levitate materiæ.

Notandum *tertio*. Est contra Lutherum & Calvinum qui docent, Ecclesiam non posse de ritibus, aut aliis rebus à Christo non præscriptis leges ferre, qvæ citra scandalum obligent in conscientia.

Definitum fuit *septimo*. In Ecclesia Romana veram esse de Baptismo doctrinam.

Notandum *primo*. Est contra Lutheranos & Calvinistas, quibus placet, Ecclesiam Romanam errare ratione effectus, quem Baptismo tribuit, & ratione Cæremoniarum, quas illius administrationi conjungit.

Notandum *secundo*. Nomine Ecclesiæ Romanæ non intelligitur sola fidelium congregatio quæ Romæ sita est, sed omnes Ecclesiæ quæ cum Apostolica Sede communione conjunctæ sunt.

Defini-

Definitum fuit *octavo*. Baptismum esse ad salutem necessarium.

Notandum. Intelligitur de necessitate medii, scilicet hæretici, quos damnat fatebantur Baptismum esse necessarium necessitate divini præcepti.

Definitum fuit *nono* Baptisatos universæ legis Christi servandæ debitores fieri non autem solius fidei.

Notandum. Contendebant Lutherus & Calvinus solum præceptum fidei, hoc est, persvasionis de accepta justificatione esse possibile, ac proinde mirum non est quod senserint baptisatos non esse aliorum præceptorum debitores, addebant aliorum præceptorum prævaricationem iis non imputari, qui fidem illam haberent.

Definitum fuit *decimo*. vota quæ post Baptismum fiunt vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ non esse irrita.

Notandum *primo*. In Baptismo vovetur observatio legis Christi, in votis vero quæ ipsum seqvuntur voventur media quædam libera, quæ ad legis Christi observationem conferunt.

Notandum *secundo* Lutherus contrarium docuit, ut excussum Religionis quam professus fuerat, jugum excusaret.

Definitum fuit *undecimo*. Peccata post Baptismum commissa nec dimitti, nec venialia fieri, sola recordatione & fide suscepti Baptismi.

No-

Notandum: Lutherus & Calvinus contrarium senserunt hoc argumento nixi peecata (inquiebant) dimittuntur cum venialia fiunt, hoc est non imputantur per fidem misericordiæ specialis: ergo cum Baptismus sit illius fidei protestatio, ac confirmatio per recordationem recepti Baptismatis, ac proinde eliciti actus fidei de qua agitur propter eam Baptismi recordationem peccata non imputantur.

Definitum fuit *duodecimo*. Baptismum ab hæreticis datum in Nomine Patris & Filii &c. valere; iterari non debere ei qui apud infideles Christum negavit.

Notandum *primo*. Quæstionem quam Patres aliqui post Cyprianum immerito judicaverant solius esse disciplinæ Concilium determinavit ad fidem pertinere.

Notandum *secundo*. Licet Canon non recenseat hæc verba *Ego te baptiso vel baptisatur servus Christi*; tamen supponit cum definit valere Baptismum.

Notandum *tertio*: Nec Lutherus, nec Calvinus rejecerunt Baptismum ab Hæreticis datum; alioquin à se receptum in sinu Ecclesiæ Romanæ quam dicebant esse Diaboli Synagogam rejecissent.

Notandum *quarto*. Canon Anabaptistas damnat qui quosvis homines extra suam sectam baptisatos; iterum baptisabant cum eorum hæresi dabant nomen.

Defi-

Definitum fuit decimo *tertio.* Parvulos licet actum credendi non habeant, baptisari debere, nec cum ad annos discretionis pervenerint esse rebaptisandos.

Notandum *primo.* Est contra Anabaptistas quibus visum est irritum esse datum parvulis baptisma, defectu actus credendi.

Notandum *secundo.* Licet Pelagiani negarent existentiam peccati originalis, docebant tamen Parvulos baptisari debere ad regnum cæleste consequendum, non autem ad vitam æternam quam sine Baptismo mortuis concedebant.

Definitum fuit *decimo quarto.* Homines in Infantia baptisatos, cogi debere ad Christianam vitam, quamvis ratum habere nolint, quod Patrini eorum nomine dum baptisarentur polliciti sunt.

Notandum *primo.* Canon ille perstringit Erasmum cui placuit, quod hic rejicitur.

Notandum *secundo.* Censuris, non sola sacramentorum privatione, homines de quibus agitur, ad Christianam vitam cogi debent, imo à Principibus exilio aliisque pœnis castigari possint.

Notandum *tertio.* Christiana vita importat obedientiam Ecclesiæ; peccant igitur hæretici cum latas ab illa leges infringunt

Definitum fuit *decimo quinto.* Confirma-

tionem esse verum, & proprie dictum Sacramentum.

Notandum *primo*. Est Contra Lutheranos Calvinistas, aliosque omnes hæreticos recentiores damnantur ii, qui asserunt, injuriosos esse Spiritui Sancto, qui sacro Confirmationis Chrismati virtutem aliquam tribuunt.

Notandum *secundo*. Non dicitur quod sit aliqua virtus in Chrismate; sicque non damnantur Theologi, quibus placet Chrisma non esse materiam essentialem Confirmationis Sacramento. Unum tantum proscribitur, nempe Censura quam protestantes inurebant opinioni Theologorum qui virtutem producendi gratiam ac Characterem Chrismati tribuebant, Additum fuit, Confirmationis *ordinarium* Ministrum esse solum Episcopum.

Notandum ex Palavicino in Congregationibus quæ sessionem præcesserunt; de voce illa *ordinarium* diu disputatum est; sed tamen addita est ut illæsa servaretur opinio Sancti Thomæ contendentis Presbyterum simplicem posse delegari ad Conferendum Confirmationis Sacramentum.

Hæc pauca brevitatis gratia conscripta sunt: qui vero de his omnibus abundantiorem desiderat notitiam consulet Authores.

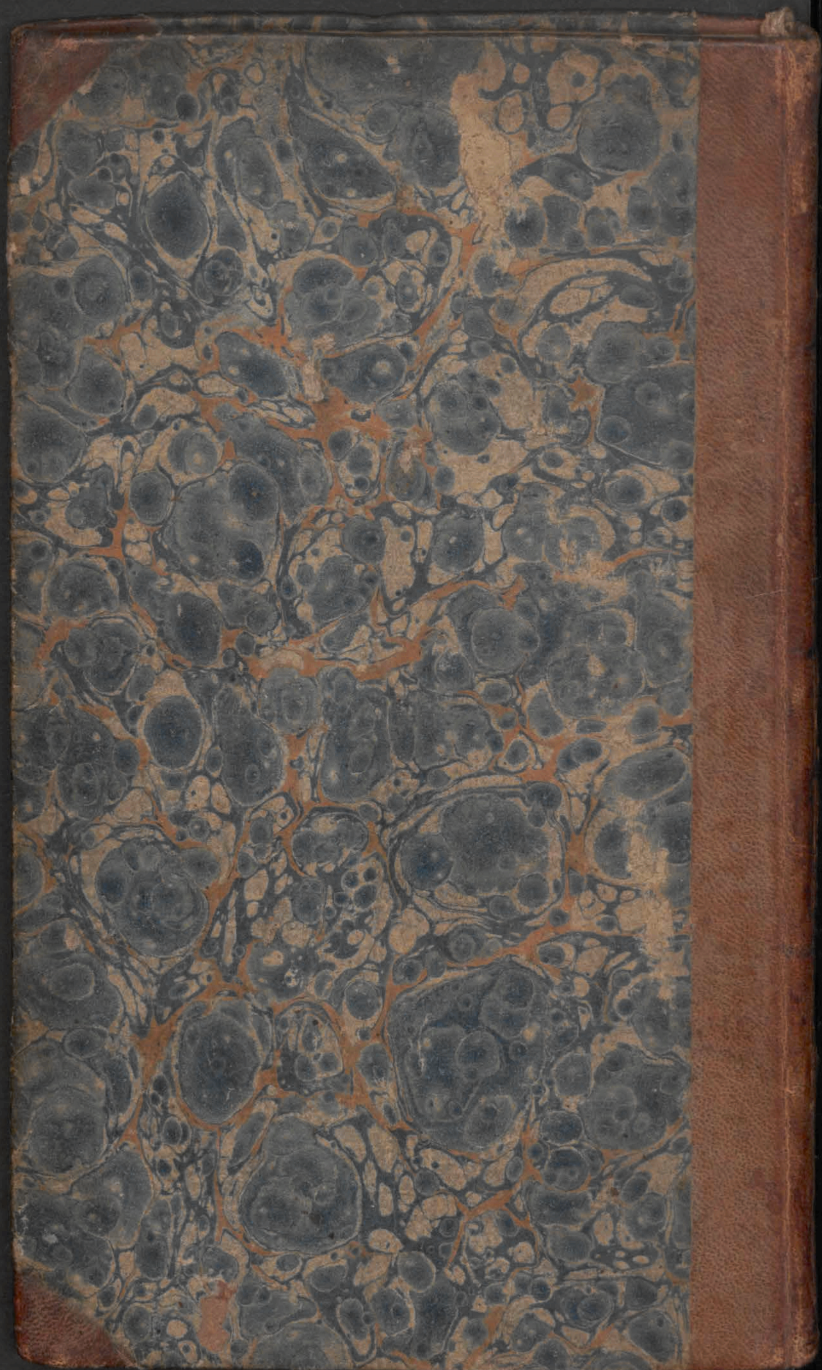
ERRATA SIC CORRIGE.

Pag. 19	lin. 2	Thedoſiio	lege Theodoſio
— 30	— 11	vec	— nec
— 34	— 3	Abbte	— Abbate
— 40	— 20	eum	— cum
— —	— 21	Principium	— Principem
— 41	— 20	Romæ	— Romanæ
— 43	— 10	Couſtitutio	— Conſtitutio
— 47	— 23	peæſciſſus	— præſciſſus
— —	— 27	Offienſivi	— offenſivi
— 49	— 14	Capitale	— Capitula
— 52	— 8	Psæſules	— Præſules
— —	— 28	Sactiſſimæ	— Sanctiſſimæ
— 54	— 18	Saffragia	— Suffragia
— 61	— 1	deeretum	— decretum
— —	— 18	Sivodi	— Sinodi
— —	— 23	accedentales	— accidentales
— 63	— 14	Reſpondentur	— Reſpondetur

[illegible]

gr[illegible]echem czyni i wszechmo-

mość są to przymioty same-

ga. Gdy raz Chrystus Pan

wypędził i słuch [illegible]

[illegible]

..m Chrystus jest prawd..
swiatła, jed narod..
dwieczonego Ojca,
i człowiekiem
..uka zwyczajów.